

**Uchwała Nr XXXVIII/141/2013
Rady Miasta Włocławek
z dnia 30 grudnia 2013 r.**

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014 – 2020.

Na podstawie art 35a ust 1, pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz U z 2011 r Nr 127, poz 721 Nr 171, poz 1016, Nr 209, poz 1243 i poz 1244, Nr 291, poz 1707, z 2012 r poz 986 i poz 1456, z 2013 r poz 73 i poz 675) oraz art 12 pkt 11 w związku z art 92 ust 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r o samorządzie powiatowym (Dz U z 2013 r , poz 595, poz 645)

uchwala się co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Miejski Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014 - 2020 stanowiący załącznik do uchwały
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Włocławek
- § 3. 1 Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 roku
2 Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Włocławek

**Przewodniczący
Rady Miasta Włocławek**
Stanisław Wawrzonkoski
Stanisław Wawrzonkoski

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 35a ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania, przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Opracowany Miejski Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020, umożliwi realizację aktywnej i skutecznej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych w naszym mieście oraz pozwoli na podjęcie systemowych i długofalowych działań w celu poprawy jakości życia tej grupy osób

Dokument ten jest również niezbędny do pozyskiwania środków PFRON w ramach programów celowych oraz funduszy z Unii Europejskiej.

Miejski Program jest zgodny ze Strategią integracji i rozwiązywania problemów społecznych miasta Włocławka na lata 2008-2015 przyjętej przez Radę Miasta Włocławek w dniu 29 grudnia 2008r. Uchwałą Nr 115/XXVI/2008 oraz Wojewódzkim Programem „Równe Szanse Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych do 2020 roku”.

Projekt uchwały wraz z Programem został pozytywnie zaopiniowany przez Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

WZ PREZYDENTA MIASTA

Janek Kuzniewicz
Zastępca Prezydenta

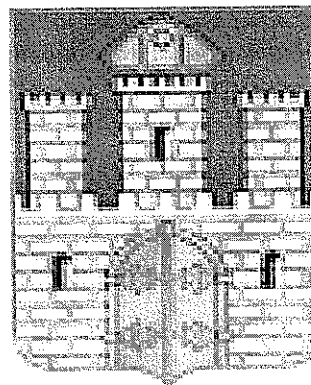
DYREKTOR WYDZIAŁU

Małgorzata Ziółkowska

Zastępca Prezydenta

Wanda Maszałik

Załącznik
do Uchwały Nr XXXVIII/141/2013
Rady Miasta Włocławek
Z dnia 30 grudnia 2013 r

**MIEJSKI PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2014 – 2020**

Włocławek 2013

SPIS TREŚCI

1 Wstęp.....	3
2 Analiza działań na rzecz osób niepełnosprawnych we Włocławku wraz ze statystyką- stan z lat 2010-2012.....	6
2.1 Pojęcie niepełnosprawności.....	6
2.2. Pomoc społeczna osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.....	6
2.2.1. Pomoc środowiskowa.....	13
2.2.2. Pomoc instytucjonalna.....	14
2.2.3 Rehabilitacja społeczna i zawodowa- zadania realizowane dla osób niepełnosprawnych przez MOPR w ramach środków PFRON.....	15
2.2.4 Inicjatywy i programy realizowane dla osób niepełnosprawnych z udziałem środków pozabudżetowych.....	17
2.2.5. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.....	19
2.3. Edukacja Osób Niepełnosprawnych.....	23
2.4. Dostęp do usług medycznych i rehabilitacyjnych.....	25
2.5. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.....	27
2.6 Dostęp do sportu, kultury, turystyki i rekreacji.....	32
2.7. Tworzenie warunków do samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych.....	33
3. Cele programu i sposoby ich realizacji.....	35
4. Podsumowanie.....	46
5. Oczekiwane rezultaty i efekty realizacji programu.....	47
6. Czas realizacji.....	47
7 Monitoring realizacji programu.....	47
8. Wykaz tabel i wykresów.....	48

1. WSTĘP

Istotą lokalnych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych jest stworzenie lokalnych warunków oraz zagwarantowanie i udzielenie osobie niepełnosprawnej indywidualnej pomocy, która umożliwi maksymalne wykorzystanie jej potencjalnych zdolności i możliwości dla osiągnięcia jak największej życiowej samodzielności i aktywności. Celem programu jest stworzenie i poprawa warunków integracji społecznej i ekonomicznej osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu.

Podstawę prawną do opracowania i realizacji programu stanowi ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 roku (Dz.U. z 2011r., nr 127, poz. 721 z późn. zm.)

Zgodnie z art. 35a ust. 1 cytowanej ustawy do zadań powiatu należy: opracowywanie i realizacja zgodnie z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
- przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych

Potrzeba stworzenia programu wspierania osób niepełnosprawnych wynika również z zapisów art. 19 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz.U. z 2013, poz. 182 z późn. zm.)

Ponadto podstawę prac nad programem stanowi ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004r. (Dz.U. z 2013r. poz. 674 z późn. zm.) oraz ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 roku (Dz.U. z 2011r., nr 231, poz. 1375 z późn. zm.)

Wynikające z programu działania wychodzą naprzeciw realizacji Karty Praw Osób Niepełnosprawnych przyjętej uchwałą Sejmu z dnia 1 sierpnia 1997 roku (M.P. nr 50, poz. 475), której § 1 stanowi, że osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych przyjęta przez ONZ 13 grudnia 2006 roku jest pierwszym międzynarodowym aktem prawnym, który odnosi się kompleksowo do osób niepełnosprawnych. Jej celem jest popieranie, ochrona, zapewnienie pełnego i równego korzystania z praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne.

Godne i aktywne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w życiu osobistym, społecznym i zawodowym winno polegać nie tylko na zaspakajaniu ich potrzeb, ale przede wszystkim na wyrównywaniu różnic, które wynikają z niepełnosprawności.

Równoprawny dostęp do dóbr, które są osiągalne dla pozostałych osób bez wysiłku, powinien być zapewniony w każdej sferze funkcjonowania osób z niepełnosprawnością. Zapewnienie wsparcia z różnych źródeł i w różnych formach umożliwi osobom niepełnosprawnym, pełne korzystanie bez dyskryminacji ze wszystkich praw człowieka i uczestniczenia we wszystkich płaszczyznach życia miasta. Dialog i współpraca instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych z organizacjami pozarządowymi, pozwoli komunikować potrzeby i wykorzystywać pojawiające się możliwości rozwiązywania problemów oraz pozyskiwania środków na realizację programów i akcji, mających na celu zapobieganie i minimalizowanie skutków niepełnosprawności.

Niniejszy program jest w swoich założeniach zgodny ze Strategią integracji i rozwiązywania problemów społecznych miasta Włocławka na lata 2008-2015 przyjętej przez Radę Miasta Włocławek w dniu 29 grudnia 2008 roku Uchwałą Nr 115/XXV/2008, Wojewódzkim

Programem „Równe Szanse Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych do 2020 roku” oraz wpisuje się również w założenia dotyczące tematyki osób niepełnosprawnych, które będą uwzględnione w nowej Strategii rozwoju miasta Włocławek 2020+.

Program wieloaspektowo ujmuje zagadnienia wynikające z niepełnosprawności, określa kierunki lokalnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych i działania konieczne do jej realizacji, wykorzystując obowiązujące prawo w celu poprawy sytuacji niepełnosprawnych mieszkańców. Jego celem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych oraz zapewnienie im możliwie pełnego i równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz zawodowym. Adresowany jest do osób niepełnosprawnych, ich rodzin, opiekunów, mieszkańców Włocławka oraz działających na ich rzecz instytucji i organizacji pozarządowych.

Wspólne działanie samorządu, jego jednostek organizacyjnych oraz organizacji pozarządowych pozwala w pełni wykorzystać potencjał naszego miasta. Wzajemne uzupełnianie środków z różnych źródeł (budżet miasta, środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środki Funduszu Pracy, środki organizacji pozarządowych oraz środki unijne), pozwoli kompleksowo wesprzeć osoby niepełnosprawne i ich rodziny.

Wyniki działań przedstawiane w corocznych sprawozdaniach z realizacji „Miejskiego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2009-2013” i osiągnięte w tej materii efekty upewniają o konieczności podejmowania podobnych działań na lata następne. Dokument ten obejmuje siedem szczegółowych celów składających się na cel główny:

Tworzenie warunków do możliwie pełnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej Gminy Miasto Włocławek. Cele szczegółowe będą realizowane poprzez konkretne zadania i działania. Program wskazuje także realizatorów poszczególnych działań.

Program opracował Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku, w oparciu o materiały i analizy własne oraz sprawozdania i opracowania Wydziałów Urzędu Miasta Włocławek, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, organizacji pozarządowych realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych i innych instytucji, w tym uwzględniając problemy sygnalizowane przez osoby niepełnosprawne.

Partnerzy realizujący założenia programu:

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku,
- Wydział Promocji Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Włocławek,
- Wydział Kultury i Sportu Urzędu Miasta Włocławek,
- Wydział Edukacji Urzędu Miasta Włocławek,
- Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Włocławek,
- Wydział Gospodarki Mieniem Komunalnym Urzędu Miasta Włocławek,
- Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej we Włocławku,
- Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku,
- Miejski Zarząd Dróg we Włocławku,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji we Włocławku,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna we Włocławku,
- Miejska Biblioteka Publiczna we Włocławku,
- Stowarzyszenie Sportowe Niepełnosprawnych „EUROINTEGRACJA” we Włocławku,
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Dorosłym z Niepełnosprawnością Intelektualną „OLIGO” we Włocławku,
- Polski Związek Niewidomych Okręg Kujawsko- Pomorski - Koło we Włocławku,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - Zarząd Okręgowy we Włocławku.

Zakłada się otwarty charakter programu, tzn. może on być uzupełniany, rozszerzany i zmieniany o nowe zadania i cele w trakcie jego realizacji, zgodnie z zapotrzebowaniem społecznym. W miarę pojawiania się nowych problemów oraz uregulowań prawnych, można będzie go modyfikować, dostosowując do aktualnej sytuacji prawnej i możliwości finansowych.

Program będzie finansowany: ze środków budżetu miasta, środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), środków Funduszu Pracy (FP), organizacji pozarządowych oraz pozyskiwanych środków zewnętrznych.

2. ANALIZA DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH WE WŁOCŁAWKU WRAZ ZE STATYSTYKĄ- STAN Z LAT 2010-2012

Gmina Miasto Włocławek od wielu lat rozwija ofertę wsparcia i pomocy osobom niepełnosprawnym zarówno w formie instytucjonalnej, jak i pozainstytucjonalnej. Polityka społeczna miasta ukierunkowana jest m.in. na dążenie do tworzenia warunków zapewniających, osobom niepełnosprawnym oraz ich rodzinom pełne uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej, dostęp do informacji, edukacji, rynku pracy i infrastruktury publicznej. Należy podkreślić, że osoby niepełnosprawne mają stworzoną we Włocławku możliwość aktywnego udziału w procesie planowania działań ich bezpośrednio dotyczących, m. in. poprzez działalność Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych. Warunkiem umożliwiającym osobom niepełnosprawnym pełne funkcjonowanie we wszystkich dziedzinach życia jest zapewnienie dostępności środowiska fizycznego, społecznego, gospodarczego i kulturalnego, dostępu do opieki zdrowotnej i edukacji, zatrudnienia oraz do informacji i środków komunikacji.

2.1. Pojęcie niepełnosprawności

Przez niepełnosprawność rozumie się trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Osoby niepełnosprawne, zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, to osoby, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

- 1) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znaczego, umiarkowanego, lekkiego),
- 2) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy,
- 3) o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Z uwagi na art. 5 cytowanej ustawy, orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o:

- 1) całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji, traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 2) całkowitej niezdolności do pracy, traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- 3) częściowej niezdolności do pracy, traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności

2.2. Pomoc społeczna osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom

Pomoc społeczna jest fragmentem polityki społecznej państwa, powołanym do udzielenia pomocy osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie jej pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Celem pomocy jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych w taki sposób, aby osoba lub rodzina żyła w warunkach odpowiadających godności człowieka. Osoby niepełnosprawne korzystają ze świadczeń pomocy społecznej na ogólnych zasadach, określonych w ustawie. Zadania te realizowane są w formie: zasiłków pieniężnych, wsparcia środowiskowego obejmującego usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi świadczone przez domy pomocy społecznej, ośrodki opiekuńcze i środowiskowe domy samopomocy. Wymienione formy tylko w nieznacznym stopniu zaspakają potrzeby wynikające z niepełnosprawności. Obok

zabezpieczenia niezbędnych życiowych potrzeb osób niepełnosprawnych, konieczne jest również zorganizowanie specjalistycznej pomocy, która umożliwi osobie niepełnosprawnej usamodzielnienie się, opuszczenie kręgu beneficjentów pomocy społecznej, pozwoli na prawdziwe upodmiotowienie się. Rodzaj, formy i rozmiar tej pomocy powinny stymulować osobę niepełnosprawną do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów, przy wsparciu pracownika socjalnego, który ma bezpośredni kontakt z osobą niepełnosprawną. Działania środowiskowe prowadzone są przez terenowych pracowników socjalnych zatrudnionych w Osiedlowych Sekcjach Pomocy Społecznej. Do ich zadań należy rozeznawanie sytuacji życiowej osób i rodzin ubiegających się o pomoc oraz kwalifikowanie i wnioskowanie o świadczenia z pomocy społecznej, a także podejmowanie działań aktywizujących osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej ze szczególnym uwzględnieniem społeczności lokalnych, jak również przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych przewidzianych ustawą o pomocy społecznej.

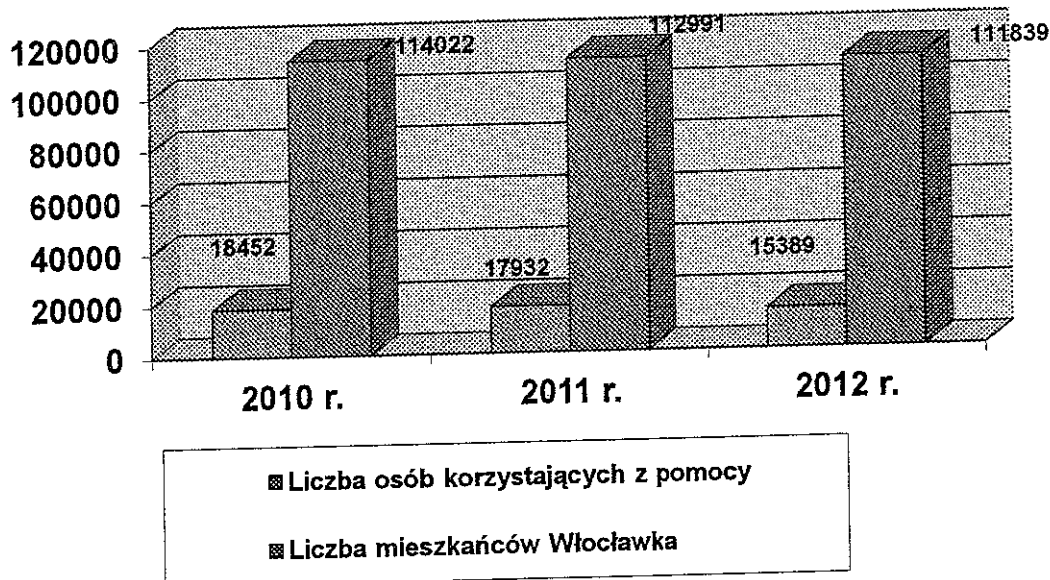
Różnymi formami pomocy społecznej objęto w latach:

- w **2010 r.** - 9 517 rodzin i 18 452 osoby żyjące w tych rodzinach Miasto Włocławek zamieszkiwało 114 022 osoby (dane według Wydziału Spraw Obywatelskich UM we Włocławku), czyli z pomocy społecznej korzystało 16,18% mieszkańców.
- w **2011 r.** - 9 298 rodzin i 17 932 osoby żyjące w tych rodzinach Miasto Włocławek zamieszkiwało 112 991 osób (dane według Wydziału Spraw Obywatelskich UM we Włocławku), czyli z pomocy społecznej korzystało 15,8% mieszkańców.
- w **2012 r.** - 7 845 rodzin i 15 389 osób żyjących w tych rodzinach Miasto Włocławek zamieszkiwało 111 839 osób (dane według Wydziału Spraw Obywatelskich UM we Włocławku), czyli z pomocy społecznej korzystało 13,75% mieszkańców.

Liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich lat obrazują poniższe zestawienia.

Wykres 1

Zestawienie liczbowe osób korzystających z pomocy społecznej

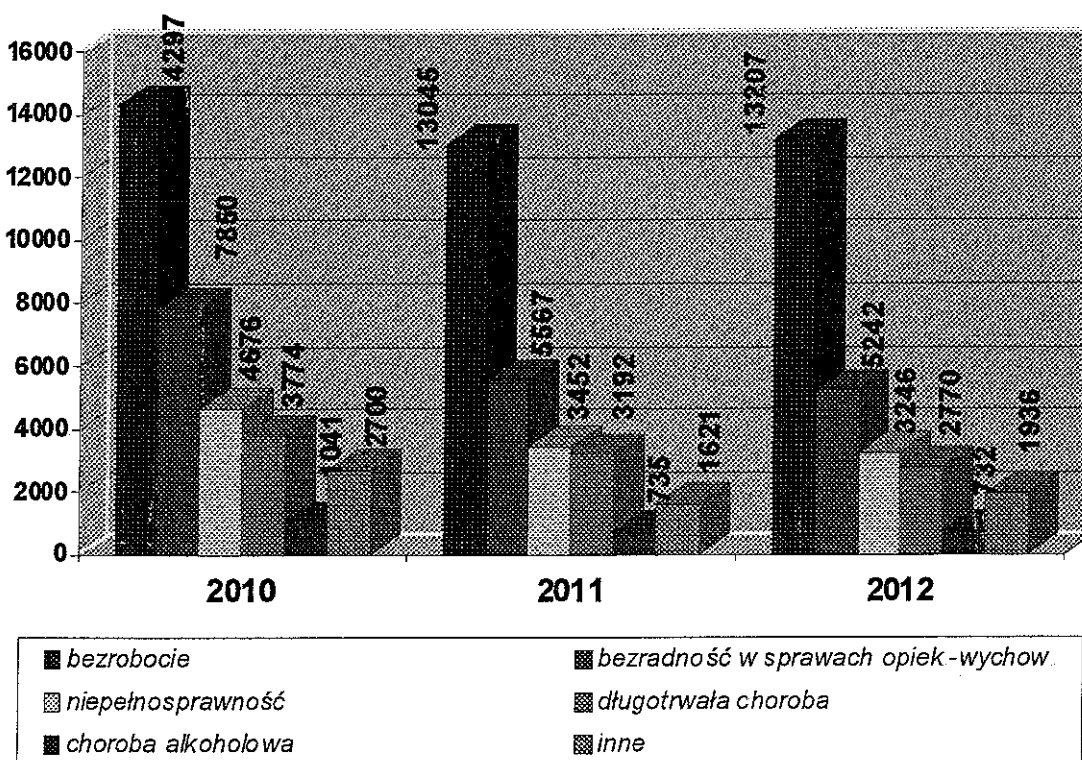
Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPR we Włocławku i innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej za 2012 rok

Według poniższego zestawienia **spośród przyczyn udzielania przez MOPR pomocy, na trzecim miejscu była niepełnosprawność**. Z tego powodu, z różnych form pomocy skorzystało w latach:

- w **2010 r.** - 2.139 rodzin i 4.676 osób w tych rodzinach tj. odpowiednio 25,49% rodzin wspartych przez MOPR i 28,48% osób,
- w **2011 r.** - 1.751 rodzin i 3.452 osoby w tych rodzinach, tj. odpowiednio 21,38% rodzin wspartych przez MOPR i 21,82% osób objętych pomocą,
- w **2012 r.** - 1.675 rodzin i 3.246 osób w tych rodzinach, tj. odpowiednio 21,35% rodzin wspartych przez MOPR i 21,09% osób objętych pomocą

Wykres 2.

Powody przyznania pomocy w latach 2010-2012

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPR we Włocławku i innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej za 2012 rok

Pomoc osobom znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej realizowana była przez terenowych pracowników socjalnych w 3 obszarach: świadczenia pieniężne, pomoc pozamaterialna, działania aktywizacyjne

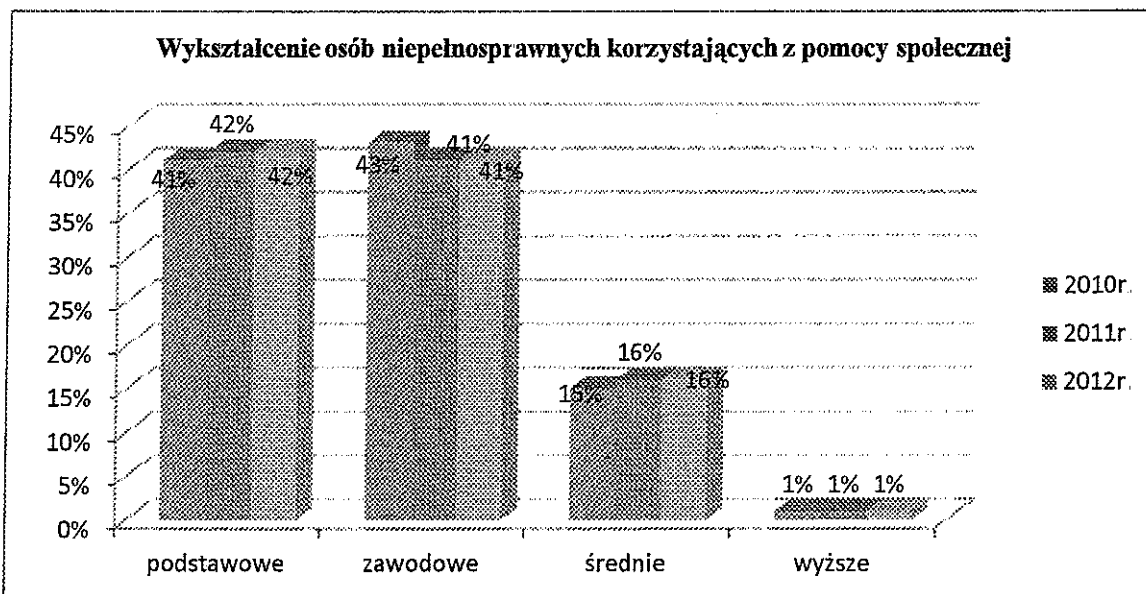
Tabela 1.

Struktura osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w roku 2010																	
Wiek	Wykształcenie			Źródło utrzymania				Stożenie niepełnosprawności			Typ rodziny						
	do 30 lat	31-50 lat	powyżej 50 lat	podsta wowe	zawodo we	średnie	wyższe	renta emerytura	renta socjalna	zasiłek stały	inne	lekk	umiarkowany	znaczny	rodziny pełne	rodziny niepełne	osoby samotne
gólem	97	492	850	571	606	208	17	291	0	846	302	300	582	547	746	216	1014
ty m	7	34	59%	41%	43%	15%	1%	20%	0%	59%	21%	21%	41%	38%	38%	11%	51%
ocent	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Struktura osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w roku 2011																	
Wiek	Wykształcenie			Źródło utrzymania				Stożenie niepełnosprawności			Typ rodziny						
	do 30 lat	31-50 lat	powyżej 50 lat	podsta wowe	zawodo we	średnie	wyższe	renta emerytura	renta socjalna	zasiłek stały	inne	lekk	umiarkowany	znaczny	rodziny pełne	rodziny niepełne	osoby samotne
gólem	81	469	833	571	558	217	15	260	0	853	270	290	567	525	714	209	1033
ty m	6	34	60%	42%	41%	16%	1%	19%	0%	62%	19%	21%	41%	38%	36%	11%	53%
ocent	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Struktura osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w roku 2012																	
Wiek	Wykształcenie			Źródło utrzymania				Stożenie niepełnosprawności			Typ rodziny						
	do 30 lat	31-50 lat	powyżej 50 lat	podsta wowe	zawodo we	średnie	wyższe	renta emerytura	renta socjalna	zasiłek stały	inne	lekk	umiarkowany	znaczny	rodziny pełne	rodziny niepełne	osoby samotne
gólem	76	450	817	553	544	209	14	242	0	878	223	267	542	534	691	205	1046
ty m	6%	33	61%	42%	41%	16%	1%	18%	0%	65%	17%	20%	40%	40%	36%	10%	54%
ocent	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%

Źródło: MOPR Włocławek

Z powyższego zestawienia wynika, że z pomocy społecznej w latach 2010-2012 najwięcej korzystało osób powyżej 50 r.z. Osoby te należą do liczniejszego grona bezrobotnych i poszukujących pracy oraz osób, którym wydaje się najwięcej orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (Tabela 4.).

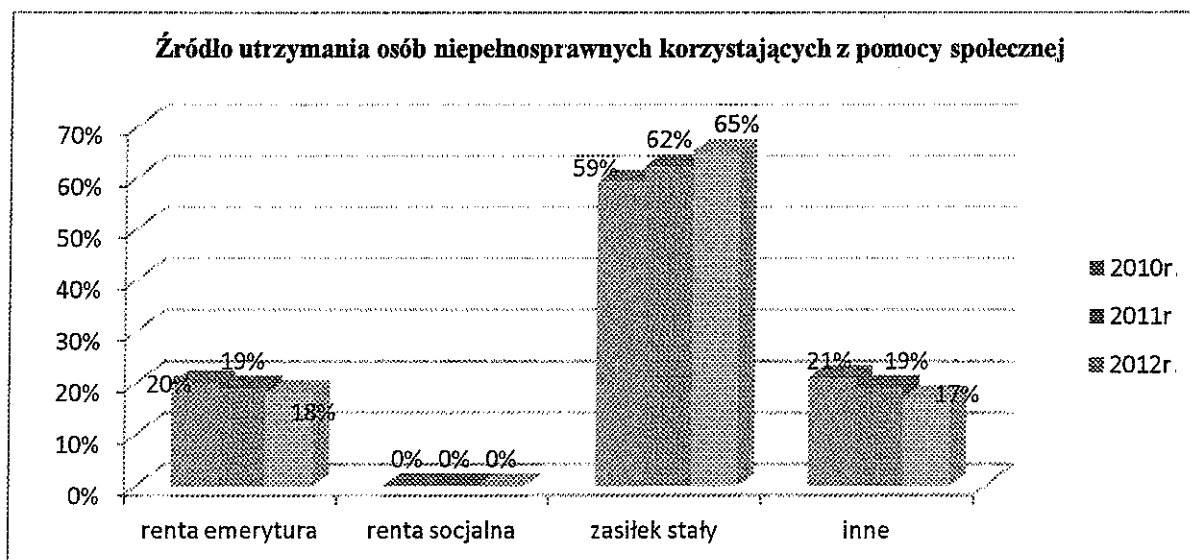
Wykres 3

Zródło: opracowano na podstawie danych MOPR Włocławek

Z powyższej struktury można zaobserwować niekorzystną sytuację w zakresie wykształcenia. Najwięcej (41%-43%) osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2012, to osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym, zaledwie 15%-16% to osoby z wykształceniem średnim, a 1% z wykształceniem wyższym

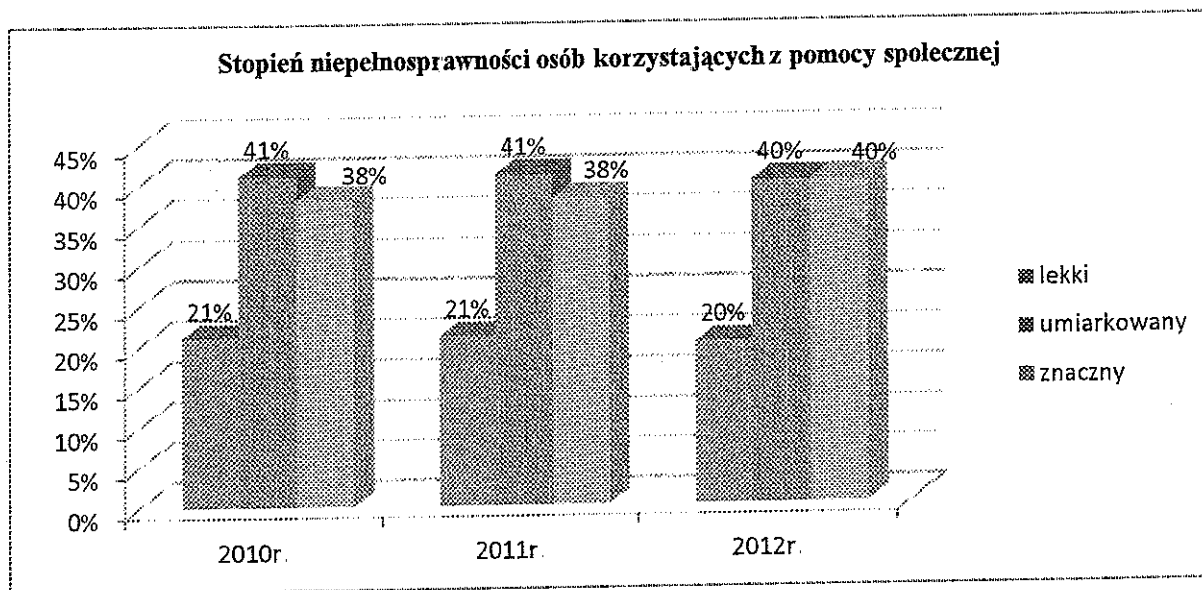
Wykres 4.

Zródło: opracowano na podstawie danych MOPR Włocławek

Najczęściej występującym rodzajem dochodów w gospodarstwie domowym osób niepełnosprawnych są zasiłki stałe (59%-65%) Z renty lub emerytury utrzymuje się średnio 18%-20 % osób niepełnosprawnych. Inne źródła utrzymania stanowiące 17%-21%, to zasiłek dla bezrobotnych, alimenty, umowy zlecenia i umowy o pracę

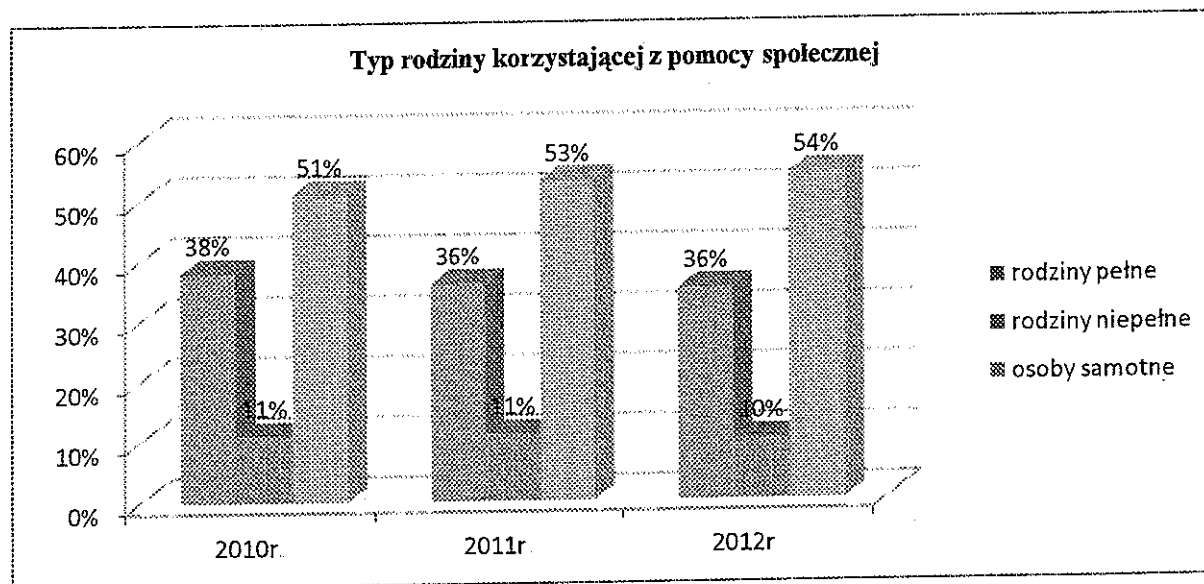
Wykres 5

Źródło: opracowano na podstawie danych MOPR Włocławek

Wśród osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2012 dominują osoby z umiarkowanym (40%-41%) i znacznym (38%-40%) stopniem niepełnosprawności

Wykres 6

Źródło: opracowano na podstawie danych MOPR Włocławek

Z uzyskanych danych widać wyraźnie, że większość osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2012 stanowią osoby samotne (51%-54%). Na drugim miejscu znajdują się rodziny pełne korzystające z pomocy tj. (36%-38%)

Tabela 2.

Powody współistniejące przyznania pomocy osobom niepełnosprawnym w latach 2010-2012			
Wyszczególnienie	Liczba osób niepełnosprawnych		
	2010r.	2011r.	2012r.
Ubóstwo	1329	1266	1150
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	64	61	71
Bezrobocie	671	648	625
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	13	12	8
Długotrwała choroba	479	536	452
Alkoholizm	36	46	39
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	257	230	201

Źródło: MOPR Włocławek

Z zamieszczonych powyżej danych widać, że główną przyczyną współistniejącą przyznania pomocy osobom niepełnosprawnym jest ubóstwo. Na kolejnym miejscu znalazło się bezrobocie i długotrwała choroba. Pozostałym osobom przyznano pomoc m.in. z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezdomności, alkoholizmu i potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.

2.2.1. Pomoc środowiskowa

Z pomocy udzielonej przez MOPR w **formie świadczeń pieniężnych** skorzystało w 2011r. ogółem 6 526 rodzin i 12 249 osób w tych rodzinach, w 2012 roku ogółem 6 511 rodzin i 12 692 osoby w tych rodzinach. Osoby te otrzymywały niżej wymienione świadczenia

- Zasiłek stały – przysługuje osobie pełnoletniej niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, która nie nabyła uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego,
- Zasiłek okresowy – przyznawany jest w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość otrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego,
- Zasiłek celowy i celowy specjalny – przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej w szczególności może być przyznany na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opał, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu,
- Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego

Poza udzielaniem świadczeń pieniężnych pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie podejmują działania w zakresie **pracy socjalnej** i udzielają różnorodnych form wsparcia pozamaterialnego. Podejmowane działania w tym zakresie prowadzą do minimalizowania skutków trudnej sytuacji życiowej, a w konsekwencji do poprawy funkcjonowania społecznego, a nawet do usamodzielniania osób korzystających z pomocy

Świadczenia niepieniężne udzielone w latach 2010-2012 to:

- Bilet kredytowany,
- Składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- Składki na ubezpieczenia emerytalno – rentowe,
- Sprawienie pogrzebu,
- Posiłek

Realizację w latach 2010-2012 **usług opiekuńczych** na rzecz osób, które z powodu ciężkiej choroby, wieku lub innych przyczyn wymagają pomocy osób trzecich powierzono w drodze konkursu dwóm organizacjom pozarządowym tj. Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej i Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi

Realizacja **specjalistycznych usług opiekuńczych** dla osób z zaburzeniami psychicznymi została powierzona w drodze konkursu w latach 2010-2012, Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej.

Pomoc w formie schronienia zabezpieczana jest za pośrednictwem Schroniska dla Bezdomnych Kobiet i Mężczyzn „Caritas” Diecezji Włocławskiej zgodnie z umową zawartą z Urzędem Miasta w drodze konkursu ofert

W pomoc osobom bezdomnym w tym niepełnosprawnym, włączają się również włocławskie organizacje pozarządowe PKPS wydaje tym osobom odzież. Natomiast „Caritas” dla osób przebywających w schronisku prowadzi dożywianie w formie wydawania zupy i raz w tygodniu paczek żywnościowych oraz niezbędnej odzieży, a także środków higieny osobistej

Działania aktywizacyjne dla osób korzystających z pomocy MOPR, realizowane były przez terenowych pracowników socjalnych zatrudnionych w Osiedlowych Sekcjach Pomocy Społecznej z wykorzystaniem metody Centrum Aktywności Lokalnej – Organizowanie Społeczności Lokalnej (CAL - OSL). Centrum Aktywności Lokalnej jest metodą budzenia aktywności społecznej w celu samoorganizowania się do rozwiązywania konkretnych problemów danej społeczności

Ogółem w latach 2010-2012 pracownicy socjalni zrealizowali 79 projektów socjalnych, z wykorzystaniem metody CAL – OSL

2.2.2. Pomoc instytucjonalna

Istotnym zagadnieniem realizowanym przez MOPR jest zapewnienie opieki osobom nie mogącym samodzielnie funkcjonować w środowisku poprzez:

1. ośrodki wsparcia,
2. domy pomocy społecznej,
3. środowiskowe domy samopomocy,
4. warsztaty terapii zajęciowej.

Ośrodek Dziennego Pobytu jest placówką wsparcia dziennego przeznaczoną dla osób, które ze względu na wiek lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Ośrodek zapewnia m.in.:

- a) miejsce pobytu w godzinach od 8⁰⁰ do 16⁰⁰ oraz możliwość korzystania z posiłków,
- b) pomoc w podstawowych czynnościach życiowych i załatwianiu niezbędnych spraw osobistych,
- c) rozwój uzdolnień i zainteresowań mieszkańców oraz zaspokajają ich potrzeby kulturalne,
- d) zajęcia terapeutyczne dostosowane do możliwości fizycznych i psychicznych mieszkańców,
- e) atmosferę sprzyjającą prawidłowym kontaktom interpersonalnym.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej prawo do umieszczenia w **Domu Pomocy Społecznej** przysługuje osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu i którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Z tej formy pomocy skorzystało w latach:

- w 2010r - 152 osoby przebywające w DPS we Włocławku przy ul. Nowomiejskiej 19 oraz Dobrzyńskiej 102,
- w 2011r - 144 osoby,
- w 2012r - 152 osoby.

Środowiskowy Dom Samopomocy jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Z racji specyficznych potrzeb uczestników w placówce prowadzona jest szeroko rozumiana rehabilitacja psychiatryczna i społeczna, która polega na:

- pomocy w przywracaniu i nabywaniu umiejętności niezbędnych do radzenia sobie z codziennymi obowiązkami,
- pomocy w uzyskaniu najlepszego z możliwych do osiągnięcia przez uczestników stopnia niezależności osobistej,
- uzyskaniu poprawy stanu zdrowia psychicznego i somatycznego w oparciu o świadomie stosowaną farmakoterapię i przestrzeganie zaleceń lekarskich,
- poprawie komunikacji werbalnej i pozawerbalnej,
- rozwoju indywidualnych uzdolnień i zainteresowań,
- szerzenie profilaktyki z zakresu zdrowia psychicznego.

Z pobytu w ŚDS uwzględniając rotację uczestników skorzystało w latach:

- 2010r - 41 osób,
- 2011r - 48 osób,
- 2012r - 46 osób

Środowiskowy Dom Samopomocy bierze aktywny udział w działaniach skierowanych na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu osób przewlekle chorujących psychicznie. Do takich działań należą:

- udział w realizacji projektu „Aktywna Integracja – Projekt Systemowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie” we Włocławku. Zadanie współfinansowane było przez Unię Europejską w ramach EFS. Projekt skierowany był do osób z zaburzeniami psychicznymi. Projekt trwał od marca do października 2012 r. W projekcie udział brało 12 osób (6 kobiet i 6 mężczyzn).

Na terenie Włocławka funkcjonują dwa **warsztaty terapii zajęciowej**, których organizatorami są: Towarzystwo Przyjaciół Dzieci prowadzące warsztat dla 35 osób niepełnosprawnych oraz Polski Związek Niewidomych, przy którym działa warsztat z 40 osobami niepełnosprawnymi.

Warsztat terapii zajęciowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką, stwarzającą osobom niepełnosprawnym możliwość udziału w rehabilitacji społecznej i zawodowej poprzez terapię zajęciową. Celem działania warsztatu jest rehabilitacja zmierzająca do wszechstronnego rozwoju każdego uczestnika, poprawy zaradności osobistej, sprawności psychofizycznych oraz przystosowania do życia w społeczeństwie.

Warsztaty terapii zajęciowej we Włocławku działają na rzecz osób z upośledzeniem umysłowym, chorobami psychicznymi, niepełnosprawnością ruchową, niepełnosprawnością z tytułu narządu wzroku, a także na rzecz osób ze schorzeniami sprzężonymi. Bogata oferta pracowni w ramach warsztatów zapewnia terapię, naukę, jak i przygotowanie do pełnienia ról społecznych, dając szansę na niezależne i aktywne życie osób niepełnosprawnych. Dodatkowo warsztaty zapewniają rehabilitację osobom niepełnosprawnym, integrację ich ze społecznością lokalną, utrzymują kontakt, wspierają rodziny i przyjaciół osób korzystających z WTZ, promują osiągnięcia i rozpowszechniają twórczość poprzez organizację kiermaszów, festynów, spektakli, happeningów.

2.2.3. Rehabilitacja społeczna i zawodowa – zadania realizowane dla osób niepełnosprawnych przez MOPR w ramach środków PFRON

Realizatorem zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych jest Dział Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych.

- Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestniczenia w życiu społecznym, co oznacza przygotowanie do aktywnego pełnienia różnorodnych ról społecznych oraz pokonywania barier utrudniających włączenie się w życie społeczne, w szczególności: psychologicznych, architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.
- Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. To szansa na przystosowanie do pracy, oznaczające osiągnięcie i utrzymanie równowagi między wymaganiami, jakie praca i środowisko stawiają przed jednostką niepełnosprawną, a możliwościami spełnienia tych wymagań oraz jednocześnie równowagi między potrzebami jednostki, a możliwością ich spełnienia, tkwiącymi w samej pracy i w środowisku pracy. Rehabilitacja zawodowa i przygotowanie do pracy połączone ze wsparciem psychologicznym, pomocą medyczną i rehabilitacją społeczną zmierzają do odzyskania i utrzymania przez jednostkę równowagi wewnętrznej oraz równowagi między nią a środowiskiem społecznym. Daje to szansę na wykorzystanie i rozwój jednostki oraz

włączenie jej w normalne życie zawodowe, rodzinne i społeczne. Natomiast praca jest kluczem do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Jest wartością, która sprzyja integracji.

Tabela 3.

Lp.	Zadanie	Wydatkowane środki PFRON w 2010r.		Wydatkowane środki PFRON w 2011r.		Wydatkowane środki PFRON w 2012r.	
		Osoby niepełnosprawne	Kwota w zł	Osoby niepełnosprawne	Kwota w zł	Osoby niepełnosprawne	Kwota w zł
1.	Dofinansowanie kosztów utrzymania i działalności WFZ	70	961.740	70	1035.720	75	1.035.720
2.	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	200	151.169	135	101.076	671	579.175
3.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	553	11.989	-	-	573	19.342
4.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznane osobom niepełnosprawnym	821	353.999	1318	565.792	1370	617.416
5.	Dofinansowanie bieżących barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	65	298.000	44	296.982	78	468.341
6.	Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	10	181.853	5	100.000	9	367.220
7.	Jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej	6	106.000	3	40.000	1	20.000
8.	Finansowanie szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy i zwrot	1	2.853	-	-	7	8.683

wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy					
--	--	--	--	--	--

Zródło: MOPR Włocławek

W Dziale Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych wydawane są także karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych i placówek. W latach 2010-2012 wydano 960 kart

2.2.4. Inicjatywy i programy realizowane dla osób niepełnosprawnych z udziałem środków pozabudżetowych

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie podejmuje działania w zakresie inicjowania projektów i programów na rzecz osób objętych świadczeniami z pomocy społecznej oraz w zakresie pozyskiwania środków pozabudżetowych na ich realizację

W ramach zadań w zakresie aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym MOPR realizował **Program „Aktywna Integracja – Projekt Systemowy MOPR Włocławek”** współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet VII, Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej. Projekt skierowany był do osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej

Objętych wsparciem w latach 2010-2012 zostało 211 osób niepełnosprawnych. Celem grup wsparcia było wzajemne wsparcie emocjonalne, doskonalenie wewnętrzne uczestników, a także wyposażenie w odpowiednią wiedzę i umiejętności. W ramach tych grup organizowano i finansowano następujące zajęcia:

- poradnictwo i wsparcie grupowe w zakresie podnoszenia umiejętności zawodowych,
- zajęcia z obsługi komputera,
- poradnictwo prawne,
- poradnictwo psychologiczne,
- zajęcia z zakresu ratownictwa przedmedycznego,
- trening kulinarny,
- warsztaty taneczne,
- warsztaty autoprezentacji z elementami wizażu,
- warsztaty terapii zajęciowej,
- zajęcia rehabilitacyjne

W 2010 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizował 4 programy celowe PFRON wspierające podejmowane przez samorząd lokalny działania na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym:

1. **„Osoby niepełnosprawne w służbie cywilnej”** – dotyczący dofinansowania kosztów wyposażenia 6 stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych oraz refundacji wynagrodzeń ze składkami na ubezpieczenia społeczne osób zatrudnionych na tych stanowiskach pracy.
2. **„Wyrównywanie różnic między regionami” – obszar C** – dotyczący również dofinansowania wyposażenia 20 stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.
3. **„Wyrównywanie różnic między regionami II”, - obszar B** obejmujący likwidację barier architektonicznych w 4 Przychodniach Miejskiego Zespołu Opieki Zdrowotnej.

4. **„Ośrodki Informacji dla osób niepełnosprawnych 2008”** - związany z finansowaniem działalności Ośrodka Informacji dla Osób Niepełnosprawnych (OION), zorganizowanego przy MOPR w 2006r. i kończącego działalność z dniem 31.12.2010r. W ramach działalności w OION zatrudnione były w pełnym wymiarze czasu pracy 2 osoby niepełnosprawne świadczące usługi informacyjne dla osób niepełnosprawnych i środowiska związanego z tą grupą społeczną.

W 2011 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizował 2 programy celowe PFRON wspierające podejmowane przez samorząd lokalny działania na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym:

1. **„Wyrównywanie różnic między regionami” – obszar C**

2. **„Wyrównywanie różnic między regionami II” – obszar D**

Poza realizacją projektu pod nazwą „Aktywna Integracja – Projekt Systemowy MOPR Włocławek” - współfinansowanego ze środków EFS - w którym jedną z grup beneficjentów stanowiły osoby niepełnosprawne, MOPR przystąpił do konkursu organizowanego w ramach POKL i pozyskał środki europejskie na realizację w 2011r. **Projektu pod nazwą „JESTEŚMY AKTYWNI”**. Projekt ten kierowany był do niepełnosprawnych mieszkańców Włocławka, będących w wieku aktywności zawodowej, niepracujących i nieaktywnych zawodowo i miał na celu pobudzenie aktywności społecznej oraz pomoc w kształtowaniu i nabyciu umiejętności zawodowych 140 osobom niepełnosprawnym zagrożonym wykluczeniem społecznym

Natomiast w 2012 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizował 2 programy celowe PFRON wspierające podejmowane przez samorząd lokalny działania na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym:

1. **„Program wyrównywania różnic między regionami II”** –obejmujący likwidację barier transportowych, związaną z zakupem samochodu na potrzeby pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej przy ul. Nowomiejskiej 19 we Włocławku oraz likwidację barier architektonicznych w postaci zakupu 2 schodołazów w Zakładzie Rehabilitacji Leczniczej przy ul. Żeromskiego 28a należącym do Miejskiego Zespołu Opieki Zdrowotnej we Włocławku

2. **Program „Aktywny Samorząd”** to program Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wspierający samorzady lokalne w zakresie ich działań na rzecz realizacji karty praw osób niepełnosprawnych i ich integracji społecznej. Podstawowym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji

Program realizowany był w następujących obszarach:

- obszar A - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- obszar B1- pomoc w zakupie specjalistycznego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem,
- obszar B2 - pomoc w zakupie urządzeń lektorskich,
- obszar B3 - pomoc w zakupie urządzeń brajlowskich,
- obszar B4 - dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu komputerowego i oprogramowania lub urządzeń lektorskich albo brajlowskich,
- obszar C - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- obszar D - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka o napędzie elektrycznym,
- obszar E - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,

- obszar F - pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej
- Do końca 2012 r zawarto 25 umów na ogólną kwotę dofinansowania w wysokości 112 647 zł

2.2.5. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Podstawowym zadaniem Miejskiego Zespołu ds Orzekania o Niepełnosprawności jest wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności, wydawanie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, wydawanie legitymacji dokumentującej niepełnosprawność i stopień niepełnosprawności

Wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności realizowane jest przez specjalistów powołanych do Miejskiego Zespołu przez Prezydenta Miasta Włocławek, posiadających certyfikaty uprawniające do orzekania

Miejski Zespół ds Orzekania o Niepełnosprawności we Włocławku w **2010r.** wydał:

- 293 orzeczenia o niepełnosprawności osobom poniżej 16 roku życia,
- 2 477 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osobom, które ukończyły 16 lat, z określeniem stopnia niepełnosprawności tj
 - 1 005 orzeczeń (41%) z lekkim stopniem niepełnosprawności,
 - 999 orzeczeń (40%) z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
 - 473 orzeczenia (19%) ze znacznym stopniem niepełnosprawności

W 2011r. wydał:

- 292 orzeczenia o niepełnosprawności osobom poniżej 16 roku życia,
- 2 772 orzeczenia o stopniu niepełnosprawności osobom, które ukończyły 16 lat, z określeniem stopnia niepełnosprawności tj
 - 1 147 orzeczeń (42%) z lekkim stopniem niepełnosprawności,
 - 1 119 orzeczeń (40%) z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
 - 506 orzeczeń (18%) ze znacznym stopniem niepełnosprawności

W 2012 r. wydał:

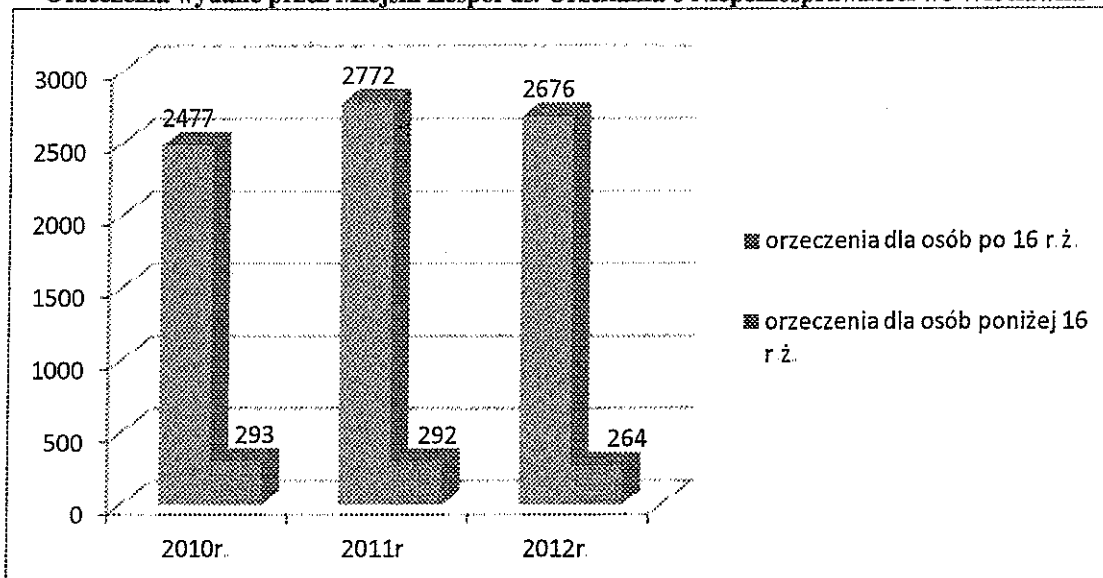
- 264 orzeczeń o niepełnosprawności osobom poniżej 16 roku życia,
- 2 676 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osobom, które ukończyły 16 lat, z określeniem stopnia niepełnosprawności tj
 - 1 175 orzeczeń (44%) z lekkim stopniem niepełnosprawności,
 - 1 017 orzeczeń (38%) z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
 - 488 orzeczeń (18%) ze znacznym stopniem niepełnosprawności

Zgodnie z § 32 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r., w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U z 2003r. Nr 139, poz. 1328 z późn. zm.), oznaczenia liczbowo-literowe schorzeń w tabeli 4 i 5 oraz w wykresach 9 i 10 oznaczają 01- U- upośledzenie umysłowe, 02- P- choroby psychiczne, 03- L- zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04- O- choroby narządu wzroku, 05- R- upośledzenie narządu ruchu, 06- E- epilepsja, 07- S- choroby układu oddechowego i krążenia, 08- T- choroby układu pokarmowego, 09- M- choroby układu moczowo - płciowego, 10- N- choroby neurologiczne, 11- I- inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12- C- całościowe zaburzenia rozwojowe

Z poniższej struktury wynika, że liczba orzeczeń wydanych w 2012 r. dla osób po 16 r.ż. i osób przed 16 r.ż. w stosunku do 2011 roku zmalała.

Wykres 7.

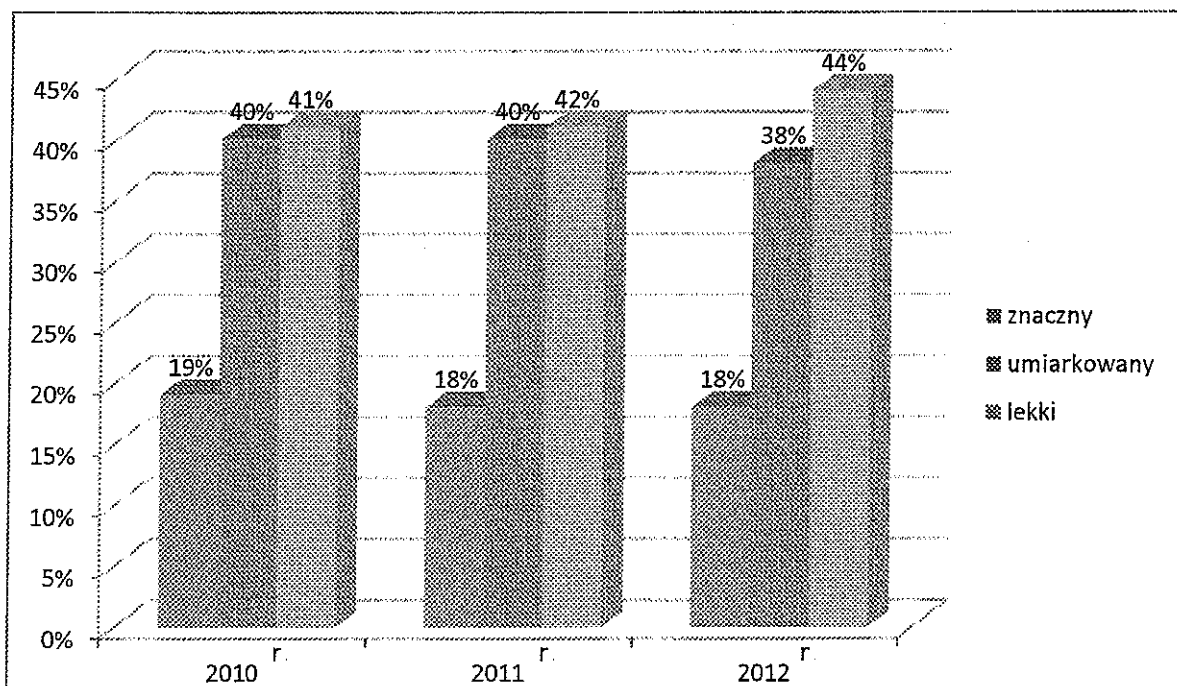
Orzeczenia wydane przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Włocławku

Źródło: opracowano na podstawie danych Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Włocławku

Wykres 8

Orzeczenia wydane przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Włocławku z podziałem na stopnie niepełnosprawności

Źródło: opracowano na podstawie danych Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Włocławku

Z podanych przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności danych wynika, że skala wydawanych orzeczeń z lekkim stopniem niepełnosprawności w badanym okresie wzrastała. Liczba wydanych orzeczeń z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności zmalała w 2012 roku, natomiast liczba orzeczeń ze znacznym stopniem niepełnosprawności utrzymywała się na poziomie 18% w latach 2011-2012.

Struktura wybranych orzeczeń o sprawie niepetnosprawności																			
L.p.	Symbole	2010r.		2011r.		2012r.		2010r.			2011r.			2012r.					
		liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	16-25	26-40	41-60	60 i więcej	16-25	26-40	41-60	60 i więcej	16-25	26-40	41-60	60 i więcej
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	01-U	17	1%	26	1%	14	1%	16	0	1	0	22	3	1	0	10	3	1	0
2	02-P	396	16%	484	17%	465	17%	64	83	213	36	53	116	270	45	52	98	275	40
3	03-L	170	7%	184	7%	187	7%	14	12	57	87	12	20	62	90	11	12	58	106
4	04-O	76	3%	89	3%	59	2%	5	14	28	29	9	15	35	30	4	15	21	19
5	05-R	760	30%	799	30%	816	30%	24	95	422	219	35	86	457	221	22	70	482	242
6	06-E	33	1%	27	1%	36	1%	12	8	13	0	9	10	7	1	10	12	11	3
7	07-S	493	20%	502	18%	521	20%	16	27	230	220	15	25	257	205	14	30	224	253
8	08-T	70	3%	80	3%	75	3%	7	8	39	16	10	7	39	24	7	9	38	21
9	09-M	119	5%	130	5%	115	4%	7	10	63	39	6	16	55	53	4	14	58	39
10	10-N	221	9%	303	10%	256	10%	11	19	108	83	21	20	152	110	16	19	121	100
11	11-I	120	5%	147	5%	129	5%	18	12	52	38	20	18	74	35	10	14	65	40
12	12-C	2	0%	1	0%	3	0%	2	0	0	0	0	1	0	0	3	0	0	0
	RAZEM	2477	100%	2772	100%	2676	100%	196	288	1226	767	212	337	1409	814	163	296	1354	863

Tabela 4.

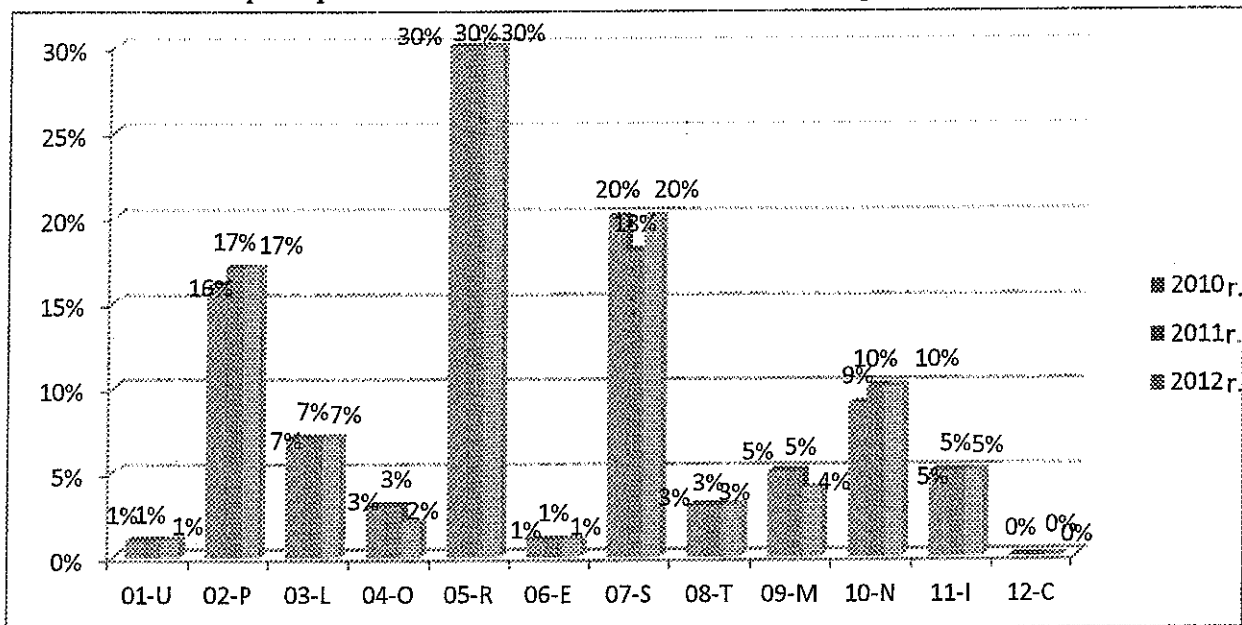
Tabela 5.

Struktura wybranych orzeczeń o sprawie niepełnosprawności																			
L.p.	Symbole	2010r.		2011r.		2012r.		2010r.			2011r.			2012r.					
		liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	01-U	12	4%	14	4%	12	4%	16	17	14	14	16	14	15	15	15	15	15	15
2	02-P	17	6%	18	6%	17	6%	14	17	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
3	03-L	9	3%	10	3%	9	3%	10	9	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
4	04-O	5	2%	7	2%	5	2%	7	5	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
5	05-R	29	10%	29	10%	29	10%	23	29	29	29	23	29	29	29	23	29	29	29
6	06-E	35	12%	35	12%	35	12%	31	35	35	35	31	35	35	35	31	35	35	35
7	07-S	96	33%	96	33%	96	33%	91	96	96	96	91	96	96	96	91	96	96	96
8	08-T	5	2%	7	2%	5	2%	10	5	7	7	10	5	7	7	10	5	7	7
9	09-M	7	2%	7	2%	7	2%	3	7	7	7	3	7	7	7	3	7	7	7
10	10-N	47	16%	47	16%	47	16%	51	47	47	47	51	47	47	47	51	47	47	47
11	11-I	20	7%	20	7%	20	7%	18	20	20	20	18	20	20	20	18	20	20	20
12	12-C	11	3%	11	3%	11	3%	18	11	11	11	18	11	11	11	18	11	11	11
	RAZEM	293	100%	293	100%	293	100%	292	293	293	293	292	293	293	293	292	293	293	293

Źródło: Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Wykres 9.

Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydane przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Włocławku w latach 2010-2012 z podziałem na schorzenia

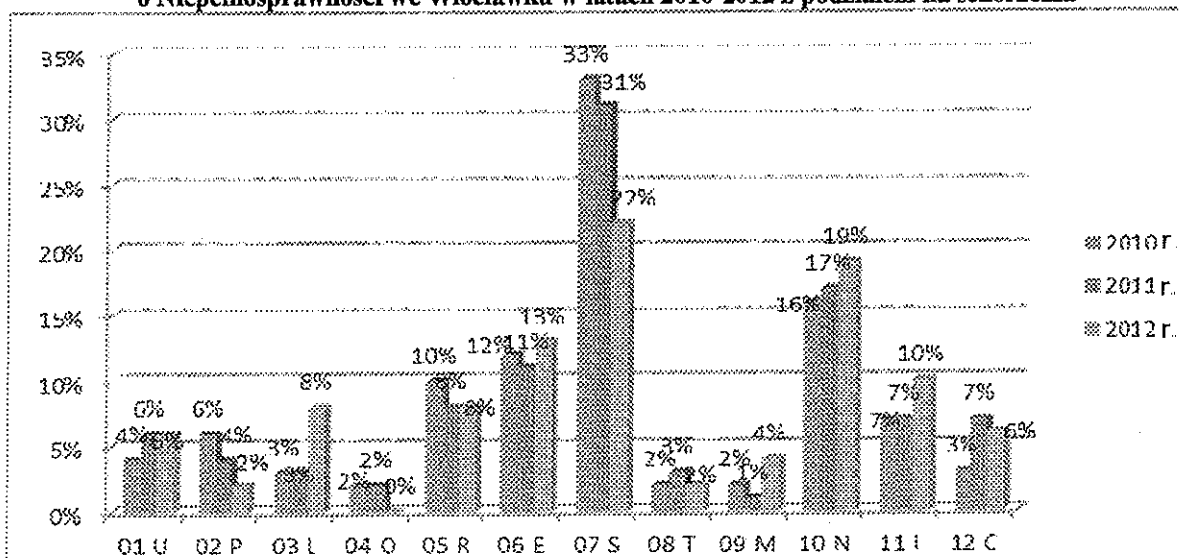

Źródło: opracowano na podstawie danych Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Włocławku

Z analizy danych statystycznych udostępnionych przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wynika, że najwięcej orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w latach 2010-2012 wydano z symbolem przyczyny niepełnosprawności 05-R (30%), z symbolem 07-S (18%-20%) i z symbolem 02-P (16%-17%). W związku z powyższym, upośledzenia narządu ruchu, choroby układu oddechowego i krążenia oraz choroby psychiczne są najczęściej przyczyną wydawania osobom orzeczeń o stopniu niepełnosprawności

Wykres 10

Orzeczenia o niepełnosprawności wydane przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Włocławku w latach 2010-2012 z podziałem na schorzenia

Źródło: opracowanie na podstawie danych Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Włocławku

Z powyższej analizy danych wynika, że najwięcej orzeczeń o niepełnosprawności w latach 2010-2012 wydano z symbolem przyczyny niepełnosprawności 07-S z tendencją zniżkową (33%-31%-22%), w poszczególnych latach oraz z symbolem 10-N z tendencją zwykłą (16%-17%-19%). W związku z powyższym, choroby układu oddechowego i krążenia oraz choroby neurologiczne są u dzieci najczęściej przyczyną wydawania orzeczeń o niepełnosprawności

2.3 . Edukacja osób niepełnosprawnych

Zapewnienie równych szans edukacyjnych i społecznych każdemu dziecku, to główny cel programu. Wczesna edukacja pomaga dzieciom chorym w odnalezieniu siebie w środowisku rówieśniczym, a dzieciom zdrowym w tolerancji, akceptacji i pomocy drugiemu człowiekowi. Gmina Miasto Włocławek zapewnia możliwość edukacji dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej na każdym etapie kształcenia: przedszkola, szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej, średniej i wyższej.

Każde dziecko ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawne, winno mieć stworzone warunki niezbędne do maksymalnego rozwoju, poprzez dostosowanie wymagań edukacyjnych w tym treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych dziecka. Przepisy zapewniają również możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydawane przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych, wskazuje na potrzebę stosowania specjalnej organizacji procesu nauczania i metod pracy oraz określa zalecane najkorzystniejsze dla dziecka formy kształcenia specjalnego. Orzeczenie to nie determinuje kształcenia danego dziecka we wskazanym typie placówki – ostateczny wybór przedszkola lub szkoły należy do rodziców, prawnych opiekunów ucznia. Często wiąże się to z potrzebą wsparcia rodziny lub opiekuna dziecka i doradztwa w zakresie wyboru optymalnej formy kształcenia, wyboru przedszkola, szkoły dla dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, uwzględniając oczekiwania, możliwości i mocne strony (potencjał) dziecka/ucznia.

Dzieci i młodzież niepełnosprawna ma możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami. Organizuje się opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwienie zindywidualizowanego procesu kształcenia, formy i programu nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych, dostosowanych do potrzeb, w tym:

- organizowanie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej stosownie do ich potrzeb i możliwości,
- zwiększenie oferty zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

W latach 2010-2012 podwyższano poziom edukacji osób niepełnosprawnych poprzez:

- podejmowanie działań dla zapewnienia jak największej liczbie dzieci niepełnosprawnych zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju już od chwili wykrycia niepełnosprawności do rozpoczęcia nauki w szkole,
- podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej możliwości kształcenia we wszystkich typach szkół,
- wprowadzanie, w procesie edukacji, metod pracy ukierunkowanych na wszechstronny rozwój uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności,

- doposażenie szkół w specjalistyczny sprzęt (w tym komputerowy) i odpowiednie programy edukacyjne dla uczniów niepełnosprawnych np niewidomych, niedowidzących i niedosłyszących,
- przystosowywanie placówek edukacyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.

Wydział Edukacji Urzędu Miasta wraz z placówkami oświatowymi podejmował w powyższym zakresie następujące działania:

- realizowano programy szkolne w zakresie tolerancji, zmiany postaw, przestrzegania praw człowieka, praw dziecka, poznania świata osób niepełnosprawnych i jego akceptacji,
- organizowano okolicznościowe imprezy szkolne, imprezy masowe, zajęcia plenerowe, gale, konkursy, zawody mające na celu integrację osób niepełnosprawnych ze środowiskiem oraz akcje charytatywne na rzecz chorych uczniów,
- zachęcano młodzież niepełnosprawną do aktywnej twórczości i promowano ich sukcesy,
- organizowano Włocławskie Targi Szkół Pracy i Zawodów, kierowane również do młodzieży niepełnosprawnej i osób niepełnosprawnych bezrobotnych,
- uczestniczono w obchodach Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych, Międzynarodowego Dnia Osób Niesłyszących,
- przybliżano dzieciom i ich rodzicom problematykę dotyczącą niepełnosprawności w celu pobudzania świadomości i promowania właściwych postaw społecznych w tym zakresie,
- współpracowano z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie integracji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej ze środowiskiem osób sprawnych,
- rozpowszechniano materiały informacyjne przybliżające problemy osób niepełnosprawnych, w tym między innymi: niewidomych, niesłyszących, dzieci z autyzmem, niepełnosprawnych intelektualnie,
- aktywnie współpracowano z rodzicami dzieci niepełnosprawnych w zakresie, między innymi, kształcenia ich umiejętności pedagogicznych, poradnictwa i wsparcia w procesie wychowywania i rehabilitacji niepełnosprawnego dziecka,
- zapewniano bezpłatne porady psychologiczne, logopedyczne i pedagogiczne w zależności od sygnalizowanych potrzeb.

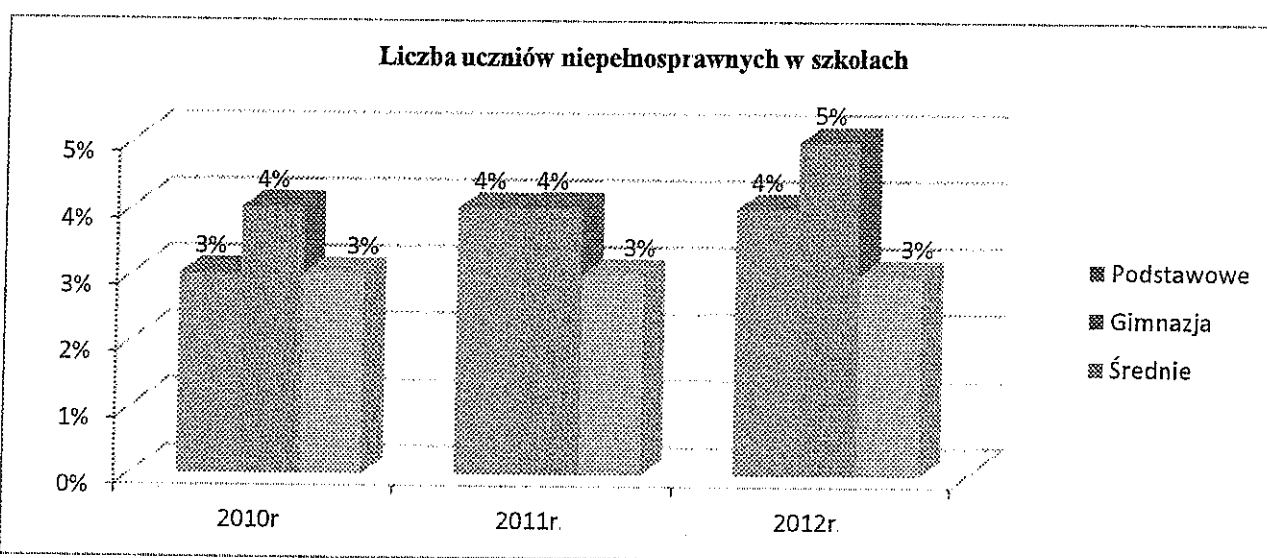
Tabela 6.

Liczba uczniów niepełnosprawnych w 2010r.						
Szkoły	Liczba uczniów ogółem	Liczba uczniów niepełnosprawnych ogółem, w tym procent	z tytułu narządu wzroku	z tytułu narządu słuchu	z tytułu narządu ruchu	inne schorzenia
Podstawowa	6266	220(3%)	7	9	24	180
Gimnazja	4031	147(4%)	1	8	8	130
Średnie	8695	241(3%)	4	14	13	210
Liczba uczniów niepełnosprawnych w 2011r.						
Szkoły	Liczba uczniów ogółem	Liczba uczniów niepełnosprawnych ogółem, w tym procent	z tytułu narządu wzroku	z tytułu narządu słuchu	z tytułu narządu ruchu	inne schorzenia
Podstawowe	5992	230(4%)	9	11	24	186
Gimnazja	3714	169(4%)	1	10	8	150

Średnie	8438	263(3%)	4	16	13	230
Liczba uczniów niepełnosprawnych w 2012r.						
Szkoły	Liczba uczniów ogółem	Liczba uczniów niepełnosprawnych ogółem, w tym procent	z tytułu narządu wzroku	z tytułu narządu słuchu	z tytułu narządu ruchu	inne schorzenia
Podstawowe	5918	238(4%)	10	12	26	190
Gimnazja	3579	186(5%)	2	14	10	160
Średnie	8596	247(3%)	6	18	13	240

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Włocławek

Wykres 11

Źródło: opracowanie na podstawie danych Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Włocławek

Z podanych przez Wydział Edukacji Urzędu Miasta Włocławek danych statystycznych wynika, że w szkołach podstawowych liczba uczniów niepełnosprawnych w latach 2010-2012 nieznacznie wzrosła. W szkołach średnich w latach 2010-2012 liczba uczniów niepełnosprawnych utrzymywała się na poziomie 3%, w stosunku do ogółu liczby uczniów. W szkołach gimnazjalnych wzrosła z 4% do 5%. Liczba uczniów w 3 ostatnich latach ze schorzeniami określonymi w powyższej Tabeli 6, wzrosła na każdym etapie kształcenia.

2.4. Dostęp do usług medycznych i rehabilitacyjnych

Skuteczna pomoc medyczna jest jednym z warunków równoprawnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. O skuteczności pomocy medycznej w stosunku do osób niepełnosprawnych decydują następujące czynniki:

- wczesne wykrycie, zdiagnozowanie i leczenie uszkodzeń zdrowia,
- uczestnictwo w tym procesie poza personelem medycznym, paramedycznym, psychologów, pedagogów oraz pracowników socjalnych,
- zaopatrzenie w odpowiednie przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny,
- włączenie w pomoc medyczną same osoby niepełnosprawne i ich rodziny,
- redukcja i eliminacja czynników powodujących niepełnosprawność.

Bardzo duże znaczenie w osiągnięciu pozytywnych rezultatów leczenia i usprawnienia ma poradnictwo medyczne, socjalne, pedagogiczne oraz terapia psychologiczna. W przypadku niepełnosprawnego lub zagrożonego niepełnosprawnością dziecka działania te powinny być skierowane do jego rodziców. Ważne jest też wsparcie przez grupę innych rodziców dzieci z taką samą niepełnosprawnością. Odwrotną sytuację mamy u osoby dorosłej, która na skutek wypadku czy choroby staje się osobą niepełnosprawną. Obok ewentualnej potrzeby ratowania życia, leczenie i rehabilitacja medyczna jest nieskuteczna bez wsparcia poradnictwem i ewentualną terapią. Kolejnym elementem wsparcia wczesnego procesu leczenia i rehabilitacji jest szybkie i adekwatne zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny. Wszystkie osoby niepełnosprawne, które potrzebują tych przedmiotów i urządzeń powinny mieć do nich swobodny dostęp, niezależnie od swojej sytuacji finansowej.

Przyjmuje się, że wszelkie działania w zakresie rehabilitacji i usług medyczno-rehabilitacyjnych muszą być zgodne z podstawowymi zasadami rehabilitacji dotyczącymi powszechności, wczesnego postępowania, kompleksowości, ciągłości. Ważnym zadaniem samorządu jest stworzenie osobom niepełnosprawnym powszechnych i dostępnych możliwości korzystania z rehabilitacji i usług rehabilitacyjno-pomocowych w miejscu zamieszkania. Dlatego duże znaczenie w naszym mieście ma rehabilitacja środowiskowa jako zespół zintegrowanych instytucjonalnych i społecznych działań społeczności lokalnej na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych i ubogich.

W latach 2010-2012 w powyższym zakresie podjęto następujące działania:

- zapewniono w miarę możliwości pełny dostęp do opieki zdrowotnej poprzez świadczenia lekarskie wykonywane również w domu chorego oraz kompleksową opiekę pielęgniarek i położnych rodzinnych,
- realizowano kompleksową rehabilitację leczniczą, obejmującą działania diagnostyczno – leczniczo – rehabilitacyjne, rehabilitację psychologiczną i edukację zdrowotną oraz naukę prozdrowotnego stylu życia,

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie:

- dofinansował ze środków PFRON, 3 509 osobom niepełnosprawnym zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w łącznej kwocie 1 537 207 zł,
- udzielił wsparcia finansowego ze środków PFRON, 1.006 osobom do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w łącznej kwocie 831 420 zł,
- dofinansował ze środków europejskich do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym 43 osobom niepełnosprawnym biorącym udział w projekcie „Aktywna Integracja – Projekt Systemowy MOPR Włocławek” i 120 osobom w projekcie „Jesteśmy Aktywni” w łącznej kwocie 346 262,75 zł,
- zorganizował dla 100 uczestników projektu „Aktywna Integracja-Projekt Systemowy MOPR Włocławek” zajęcia rehabilitacyjne w basenie.

Wydział Promocji Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta

- dofinansował w łącznej kwocie 9 000 zł rehabilitację ruchową prowadzoną na krytej pływalni OSiR dla 99 osób niepełnosprawnych przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Dorosłym z Niepełnosprawnością Intelktualną „Oligo”,
- przekazał Stowarzyszeniu Na Rzecz Wspierania Dzieci i Młodzieży o Zaburzonym Rozwoju „Ty i Ja” dotację w kwocie 2 500 zł na prowadzenie rehabilitacji ruchowej dla 66 dzieci,
- wsparł kwotą 8.500 zł rehabilitację podstawową i zajęcia z trenerem widzenia prowadzone przez Polski Związek Niewidomych dla 45 osób,
- zrealizował działania w zakresie szerokiej profilaktyki, promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej skierowane do ogółu społeczności lokalnej, w tym do osób

niepełnosprawnych - poprzez propagowanie idei krwiodawstwa, badań mammograficznych, dermatoskopowych i diagnostycznych, prowadził edukację przeciwnowotworową oraz propagował aktywność fizyczną,

- udzielił wsparcia finansowego w łącznej kwocie 20 800 zł działaniom prowadzonym przez Zarząd Rejonowy PCK, Oddział Okręgowy IPD, Parafię Rzymsko-Katolicką Najświętszego Serca Jezusowego, Zarząd Rejonowy Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej.

Wydział Edukacji Urzędu Miasta i podległe placówki oświatowe podjęły w zakresie usług medycznych i rehabilitacyjnych następujące zadania:

- zorganizowały zajęcia rewalidacyjne w placówkach przedszkolnych i szkolnych do których uczęszczają dzieci i młodzież niepełnosprawna,
- zorganizowały badania słuchu dla uczniów,
- umożliwiły rodzicom dzieci niepełnosprawnych kontakt ze specjalistami (psychologiem, terapeutą dzieci z autyzmem, logopedą, terapeutą TIS, rehabilitantem ruchowym) w ramach cyklicznie organizowanych dyżurów,
- przeprowadzono zajęcia z profilaktyki w ramach Światowego Dnia AIDS oraz zajęcia z profilaktyki uzależnień,

Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej we Włocławku podjął w powyższym zakresie następujące zadania:

- oddał do użytku Zakład Rehabilitacji Leczniczej przy ul. Żeromskiego 28A świadczący stacjonarną całodobową opiekę w zakresie pielęgnacji, leczenia i rehabilitacji osób wymagających kompleksowej pomocy Zakład posiada dwa oddziały: pielęgnacyjno-opiekuńczy i rehabilitacji o specjalności ogólnoustrojowej, neurologicznej i kardiologicznej. Oddział rehabilitacji realizuje swoje usługi zarówno w warunkach ambulatoryjnych jak i domowych,
- przeprowadził prace remontowo-renowacyjne w budynku Przychodni nr 5 przy ul. Żytniej 55 oraz w Dziale Fizjoterapii przy ul. Mickiewicza 3, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych

2.4 . Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne niezależnie od posiadanego orzeczenia mają prawo do pracy – w warunkach chronionych (zakład pracy chronionej, zakład aktywności zawodowej), na otwartym rynku pracy (zatrudnienie przejściowe, zatrudnienie subsydiowane, własna działalność gospodarcza) lub w ramach spółdzielni socjalnej Rehabilitacja zawodowa jest istotnym elementem rehabilitacji kompleksowej i polega na ułatwieniu osobie niepełnosprawnej udziału w życiu zawodowym poprzez uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia. Powinno się ją realizować w kilku etapach:

- poradnictwo zawodowe oparte na ocenie zawodowej do pracy, osoby niepełnosprawnej oraz pomocy w podjęciu decyzji zawodowej,
- doskonalenie i przekwalifikowanie zawodowe, które dotyczy osób dorosłych,
- zatrudnienie lub podjęcie samodzielnej działalności gospodarczej,
- wspieranie pozostawania w zatrudnieniu

Na lokalnym rynku pracy, sytuacja osób niepełnosprawnych jest trudna i wymaga podejmowania jak najskuteczniejszych działań na rzecz tworzenia stanowisk pracy dla tej grupy osób, zarówno na otwartym rynku pracy, jak i poprzez pozyskiwanie środków finansowych z PFRON na ten cel. Zapewnienie pracy osobom niepełnosprawnym ma dać, nie tylko źródło utrzymania, ale stanowi rodzaj terapii, gwarantuje możliwość w miarę prawidłowego funkcjonowania w środowisku

W latach 2010-2012 w powyższym zakresie:

- promowano zatrudnienie osób niepełnosprawnych poprzez akcje informacyjne w zakresie wsparcia finansowego dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne oraz przez organizowanie giełd pracy.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

- finansował działalność 2 warsztatów terapii zajęciowej, obejmujących terapią 75 osób niepełnosprawnych w łącznej kwocie 3 033 180 zł,
- dofinansował pracodawcom wyposażenia stanowisk pracy dla 24 osób niepełnosprawnych ze środków PFRON w łącznej kwocie 649 073 zł,
- udzielił 10 osobom niepełnosprawnym dotacji, ze środków PFRON, na rozpoczęcie działalności gospodarczej w łącznej kwocie 166 000 zł,
- objął osoby niepełnosprawne - uczestniczące w projektach współfinansowanych ze środków europejskich „Aktywna Integracja – Projekt Systemowy MOPR Włocławek” i „Jesteśmy Aktywni” - wsparciem w zakresie aktywizacji zawodowej w następujących formach:
 - poradnictwa zawodowego indywidualnego dla 140 osób,
 - poradnictwa grupowego w formie warsztatów dla 188 osób,
 - kursach i szkoleniach zawodowych dla 20 osób,
 - stażach zawodowych dla 30 osób

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w powyższym zakresie:

- świadczyła usługi w zakresie orientacji, poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- zapewniła poprzez doradców zawodowych pełnienie dyżurów konsultacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- zorganizowała zajęcia warsztatowe z zakresu orientacji zawodowej w klasach integracyjnych w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych.

Wydział Edukacji Urzędu Miasta i podległe mu placówki oświatowe

- zorganizowały imprezę miejską „Włocławskie Targi Szkół Pracy i Zawodów”, w której stworzono warunki umożliwiające udział w Targach młodzieży niepełnosprawnej – uczniów szkół integracyjnych oraz niepełnosprawnych osób bezrobotnych,
- zorganizowały dla niepełnosprawnych uczniów warsztaty na temat: „Samobadanie, ścieżki edukacyjnej i poznanie zawodów” oraz wycieczki do zakładów pracy chronionej,
- brały udział w Giełdzie i Targach Szkół podczas których odbywała się promocja kształcenia zawodowego uczniów z niepełnosprawnościami oraz Szkoły Przystosabiającej do Pracy,
- zorganizowały spotkania z pracodawcami, doradcami zawodowymi i przedstawicielami Powiatowego Urzędu Pracy celem zaprezentowania niepełnosprawnym uczniom możliwości zatrudnienia po ukończeniu edukacji,
- wdrożyły do realizacji projekt z POKL 7.2.1 pod nazwą „Chcemy być potrzebni – twórcze zajęcia zawodowe” Celem projektu była aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych i osób z ich otoczenia zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz podniesienie kompetencji zawodowych.

Polski Związek Niewidomych

- zwiększył liczbę miejsc w warsztacie terapii zajęciowej przy Polskim Związku Niewidomych z 35 na 40.

Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku

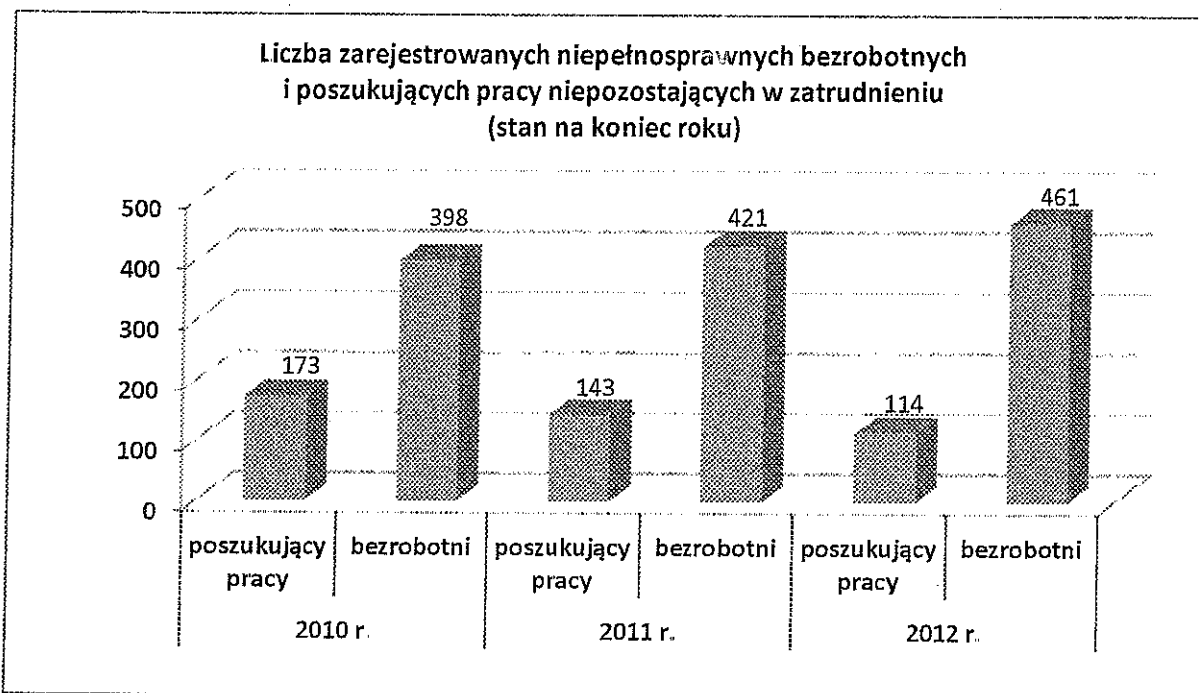
- prowadził pośrednictwo pracy dla osób niepełnosprawnych obejmujące łącznie 1 295 osób, z których 164 podjęło zatrudnienie,
- prowadził poradnictwo zawodowe indywidualne i grupowe dla osób niepełnosprawnych,

- skierował na staż 19 osób niepełnosprawnych. Koszty w wysokości 112 505,17 zł zostały sfinansowane ze środków FP i EFS. Jedenaście osób podjęło zatrudnienie po zakończeniu stażu,
- przyznał 6 osobom niepełnosprawnym środki z FP i EFS na podjęcie działalności gospodarczej, w kwocie ogółem 108 483 zł,
- sfinansował, ze środków FP, EFS i PFRON koszty przejazdu na staż oraz do miejsca pracy 7 osobom niepełnosprawnym na kwotę ogółem 4 526,09 zł,
- skierował do prac interwencyjnych 2 osoby niepełnosprawne. Kwotę wydatkowaną na ten cel w wysokości 5 857,61 zł sfinansował ze środków FP,
- skierował do robót publicznych 20 osób niepełnosprawnych. Poniesione wydatki w tym zakresie w wysokości 130 297,78 zł, pokryte zostały ze środków FP,
- do prac społecznie użytecznych skierował 4 osoby niepełnosprawne. Wydatkowano na ten cel kwotę 3 057,48 zł ze środków FP. Do prac interwencyjnych skierował 2 osoby niepełnosprawne. Wydatki poniesione w tym zakresie pokryto ze środków FP,
- ze środków FP sfinansowano w wysokości 16 018,29 zł wyposażenie stanowiska pracy dla 1 osoby niepełnosprawnej.

Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku i Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku w ramach środków FP, PFRON i EFS sfinansowały:

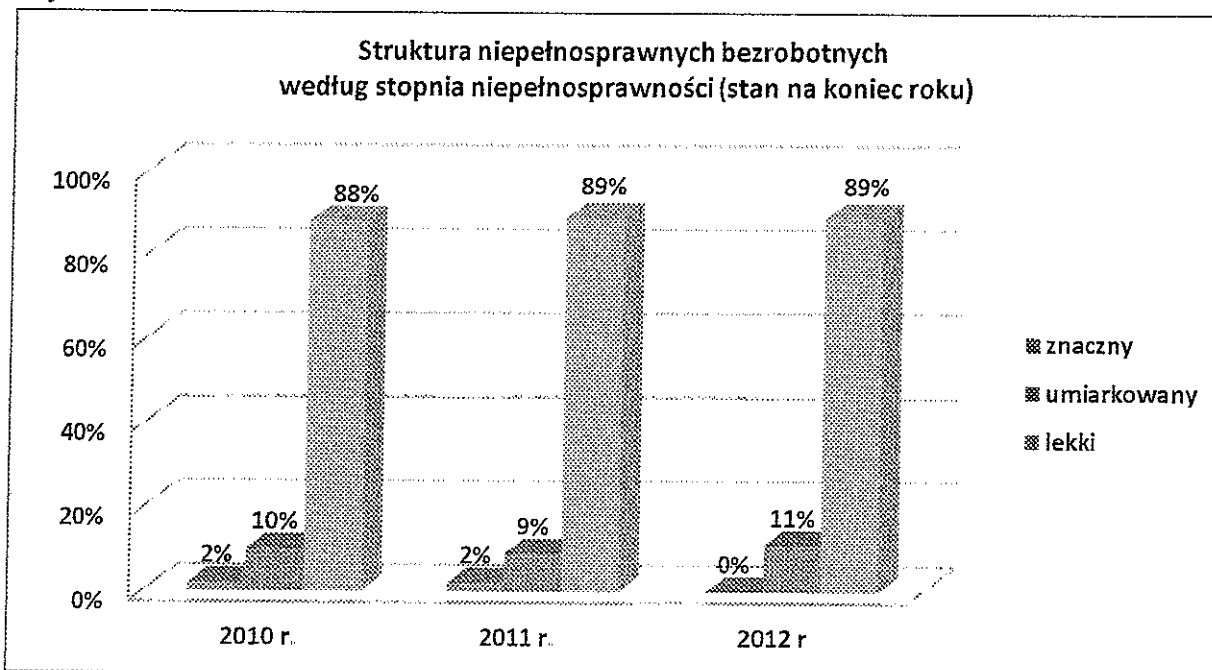
- szkolenia i przekwalifikowania dla 46 osób niepełnosprawnych, z których 12 podjęło zatrudnienie

Z udostępnionych przez PUP danych statystycznych (Tabela 7) wynika również, że w latach 2010-2012 największa liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy była zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy we Włocławku z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz wykształceniem zasadniczym zawodowym. Najmniej osób bezrobotnych i poszukujących pracy posiadało wykształcenie wyższe i średnie ogólnokształcące
Wykres 12.

Źródło: opracowano na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku

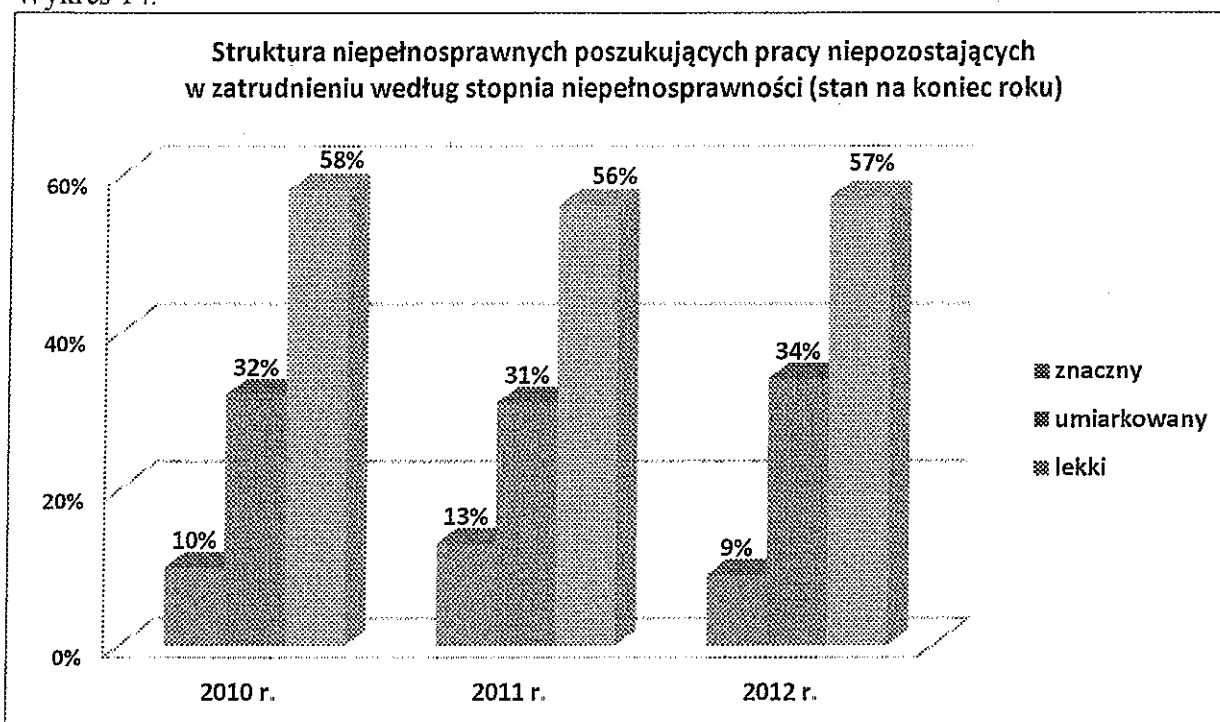
Wykres 13.

Źródło: opracowano na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku

Z powyższej struktury wynika, że w 3 ostatnich latach, aż 88%-89% osób niepełnosprawnych było zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy we Włocławku z lekkim stopniem niepełnosprawności

Wykres 14.

Źródło: opracowano na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku

Powyższa struktura uwidacznia, że w latach 2010-2012 procent osób z lekkim stopniem niepełnosprawności poszukujących pracy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy we Włocławku utrzymywał się na podobnym poziomie tj. 56%-58%, z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności wzrastał, a ze znacznym zmalał. Porównując dwie powyższe struktury osób bezrobotnych i poszukujących pracy z podziałem na stopnie niepełnosprawności (Wykres 13 i 14), wynika, że zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy we Włocławku jest znacznie mniej tj. o 32% osób z lekkim stopniem niepełnosprawności, poszukujących pracy, niż osób bezrobotnych. Odwrotna sytuacja występuje u osób poszukujących pracy z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności. Procent zarejestrowania w PUP powyższych osób wzrastał w 3 ostatnich latach w stosunku do osób bezrobotnych o tym samym stopniu niepełnosprawności.

2.6. Dostęp do sportu, kultury, turystyki i rekreacji

Wszystkie te cztery formy aktywności odgrywają ważną rolę w życiu każdego człowieka. W przypadku osób niepełnosprawnych ich znaczenie wzrasta. Z jednej strony stanowią element procesu rehabilitacji, a w szczególności integracji osób niepełnosprawnych rozumianej jako włączenie tych osób w środowisko społeczne. Z drugiej natomiast są tymi obszarami aktywności życiowej, w których osoby niepełnosprawne często najpełniej się realizują.

W analizowanym okresie tj. **latach 2010-2012** Gmina Miasto Włocławek poczyniła w przedmiotowym zakresie następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych:

- przystosowywanie obiektów kultury i sportu do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- promowanie kultury, sportu i rekreacji wśród osób niepełnosprawnych,
- organizowanie wystaw, konkursów i warsztatów artystycznych z udziałem osób niepełnosprawnych, wspieranie finansowe imprez o charakterze kulturalnym, sportowym,

turystycznym i rekreacyjnym, organizowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wydział Promocji Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta

- udzielił wsparcia finansowego organizatorom imprez o charakterze kulturalnym, sportowym, turystycznym i rekreacyjnym. Przekazano dotację w łącznej kwocie 7.400 zł dla: Uczniowskiego Klubu Sportowego „Mechanik”, Uczniowskiego Klubu Sportowego „5”, „Oligo”, „Ty i Ja” i PZN.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

- zorganizował i zapewnił 300 osobom niepełnosprawnym udział w imprezach o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym w tym:
 - spektaklach teatralnych granych w Warszawie i we Włocławku,
 - operetce i musicalu wystawianym przez operę NOVA w Bydgoszczy,
 - recitalach i programach kabaretowych,
 - wycieczkach krajoznawczo-turystycznych do Warszawy i Golubia Dobrzynia,
 - imprezach plenerowych o charakterze integracyjnym

Wymienione imprezy były częścią działań współfinansowanych ze środków europejskich.

- dofinansowano ze środków PFRON sport, kulturę, rekreację i turystykę 1.126 osobom niepełnosprawnym w łącznej kwocie 31.331 zł

Zespół Szkół nr 3, Zespół Szkół nr 5, Zespół Szkół Samochodowych, Zespół Szkół Integracyjnych nr 1, Szkoła Podstawowa nr 20

- uczniowie tych szkół wzięli udział w masowych imprezach o charakterze kulturalnym, sportowym, turystycznym i rekreacyjnym, w ramach, których prezentowana była również twórczość artystyczna i umiejętności sportowe osób niepełnosprawnych.

Uczniowie niepełnosprawni mieli możliwość udziału w ponad 130 imprezach tego typu. Dzieci niepełnosprawne z **Przedszkoli Publicznych nr 8, 22, 25, 32, 35** wzięły udział w imprezach o charakterze artystycznym, kulturalnym, sportowym i rekreacyjnym.

2.7. Tworzenie warunków do samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych

Bariery architektoniczne, urbanistyczne, transportowe, w komunikowaniu się i techniczne są jednym z najistotniejszych ograniczeń utrudniających, a często wręcz uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z przysługującego im prawa do pełnego życia i zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi. Społeczne zrozumienie, akceptacja a zwłaszcza integracja osób niepełnosprawnych najpełniej i najszybciej osiągną pożądaną i pełny wymiar, kiedy ludzie niepełnosprawni staną się aktywnymi uczestnikami życia publicznego we wszystkich jego sferach i w sposób swobodny, będą mogli funkcjonować pomiędzy osobami sprawnymi. Tworzenie otoczenia przyjaznego osobom o różnym stopniu niepełnosprawności, polega na umożliwieniu im pełnego dostępu do obiektów użyteczności publicznej, placówek służby zdrowia, oświatowych, rehabilitacyjnych, swobodnego komunikowania się z otoczeniem, a także na dostosowaniu mieszkań do specyficznych dysfunkcji organizmu.

Znaczną część mieszkańców naszego miasta stanowią osoby z dysfunkcją narządu ruchu (Wykres 9), dla których możliwość swobodnego i samodzielnego poruszania się jest niezbędna do normalnego funkcjonowania w życiu społecznym. W ostatnich kilku latach zmieniło się podejście do problemów natury architektonicznej. Przejścia dla pieszych wyposażono w sygnalizację dźwiękową tak ważną dla osób niewidomych, w komunikacji miejskiej wprowadzono autobusy niskopodłogowe. Jednak w dalszym ciągu należy kontynuować działania zmierzające do modernizowania i dostosowywania infrastruktury komunikacyjnej.

W latach 2010-2012

- egzekwowano dostępność dla osób niepełnosprawnych w nowobudowanych i modernizowanych obiektach użyteczności publicznej na terenie miasta,
- dokonano przeglądu obiektów użyteczności publicznej pod względem niedostępności dla osób niepełnosprawnych,
- zabezpieczono w zasobach komunalnych mieszkania przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo, w tym głównie poruszających się na wózkach inwalidzkich,
- wydzielono kolejne miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych,

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

- dofinansował, ze środków PFRON, 187 osobom niepełnosprawnym likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w łącznej kwocie 1.063 323 zł,
- wydał 960 osobom niepełnosprawnym karty parkingowe umożliwiające korzystanie z uprawnień określonych w ustawie prawo o ruchu drogowym,
- pozyskał środki finansowe z PFRON, na dofinansowanie zakupu 10 -osobowego busa dostosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych dla Domu Pomocy Społecznej we Włocławku przy ul Nowomiejskiej 19 Zadanie realizowane było w ramach „Programu Wyrównywania Różnic między Regionami II”,
- Gmina Miasto Włocławek przystąpiła do pilotażowego programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pod nazwą „Aktywny Samorząd”, którego celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji

Spółdzielnia Mieszkaniowa Zazamcze

- zamontowała barierki schodowe przy wejściu na skarpe przy ul Toruńskiej 47, zamontowała 9 barierek przyschodowych w budynkach zamieszkania zbiorowego, oznakowała 8 miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych na parkingach osiedla Zazamcze.

Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego

- prowadził działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w formie akcji, pogadanek i zajęć z wychowania komunikacyjnego z udziałem dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- umożliwił osobom niepełnosprawnym ubieganie się o prawo jazdy.

Wydział Gospodarki Mieniem Komunalnym Urzędu Miasta, Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta

- przygotował w nowobudowanym budynku przy ul Toruńskiej lokale mieszkalne dla rodzin z osobą niepełnosprawną.
- realizował działania na rzecz poprawy warunków korzystania przez osoby niepełnosprawne z usług przewozowych świadczonych przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji, w ramach których wprowadzono w rozkładach jazdy stałe kursy autobusów niskopodłogowych, przystosowanych dla osób niepełnosprawnych oraz wprowadzono ułatwienia dla osób niepełnosprawnych w nowobudowanych zatokach i rampach przystankowych.

3. CELE PROGRAMU I SPOSOBY ICH REALIZACJI

„Miejski Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020” dla mieszkańców Włocławka zmierza do zapewnienia osobom niepełnosprawnym godnego funkcjonowania we wszystkich sferach życia. Ma on za zadanie objąć swoim zasięgiem osoby o różnych rodzajach niepełnosprawności i zapewnić wieloaspektowość wsparcia. Różnorodne działania w zakresie rehabilitacji, zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej, usług, podnoszenie wiedzy o przyczynach powstawania niepełnosprawności, stworzenie większych możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, wsparcie działań samopomocowych, tworzenie odpowiedniej infrastruktury oraz promocje osiągnięć, mają ułatwić osobom niepełnosprawnym komunikowanie swoich potrzeb, a przez to poprawić jakość ich życia. Potrzeba przeciwdziałania pogłębianiu się zjawiska jakim jest ubóstwo, brak samodzielności ekonomicznej i zagrożenie wykluczeniem społecznym dotyczącym osoby niepełnosprawne w naszym mieście, jest uzasadnieniem na uwzględnienie w polityce społecznej samorządu lokalnego, działań określonych w niniejszym programie.

Głównym celem programu jest tworzenie warunków do możliwie pełnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej Gminy Miasto Włocławek.

Cele szczegółowe zakładają:

- Budzenie świadomości i promowanie właściwych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych, ich praw i możliwości wkładu w życie społeczne,
- Tworzenie systemu skutecznej pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom,
- Zwiększanie dostępu do usług medycznych i rehabilitacyjnych,
- Podwyższanie poziomu edukacji osób niepełnosprawnych,
- Tworzenie warunków do samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych,
- Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych,
- Zwiększanie dostępności osobom niepełnosprawnym do kultury, sportu, turystyki i rekreacji

Cele szczegółowe	Sposoby realizacji	Realizatorzy/partnerzy
<p>1. Budzenie świadomości i promowanie właściwych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych, ich praw i możliwości wkładu w życie społeczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - doskonalenie systemu konsultacji społecznych poprzez kreowanie nowych narzędzi zapewnienia współuczestnictwa w życiu publicznym osób niepełnosprawnych, - wprowadzenie nowych narzędzi dialogu z lokalną społecznością, - wspieranie i promocja potencjału organizacji pozarządowych, - udzielanie organizacjom pozarządowym wsparcia finansowego w celu podniesienia efektywności działań prowadzonych na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin w obszarach: ochrony zdrowia i promocji zdrowia, integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem, wspierania działalności grup wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych, prowadzenie zajęć rehabilitacyjnych i wspomagających, organizowanie imprez o charakterze kulturalnym, sportowym, rekreacyjnym oraz turystycznym, - rozpowszechnianie materiałów informacyjnych i propagowanie problematyki osób niepełnosprawnych przez zamieszczanie informacji również na stronie internetowej, 	<p>Urząd Miasta Włocławek Wydział Organizacyjno- Prawny i Kadr/Wydział Promocji Zdrowia i Polityki Społecznej, Wydział Rozwoju Miasta , Organizacje pozarządowe</p> <p>Centrum Organizacji Pozarządowych i Informacji Turystycznej/Miejska Rada Działalności Pozytyku Publicznego Urząd Miasta Włocławek Wydział Promocji Zdrowia i Polityki Społecznej</p> <p>Urząd Miasta Włocławek Wydział Promocji Zdrowia i Polityki Społecznej</p> <p>Urząd Miasta Włocławek Wydział Promocji Zdrowia i Polityki Społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Rodzanie Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna Miejska Biblioteka Publiczna Organizacje pozarządowe</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie warunków do pełnego i równoprawnego oraz godnego uczestnictwa w życiu społecznym osób niepełnosprawnych, - wspieranie inicjatyw podejmowanych przez osoby niepełnosprawne na rzecz integracji środowiska, 	<p>Urząd Miasta Wrocław Wydział Promocji Zdrowia i Polityki Społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych Organizacje pozarządowe</p>
<p>2. Tworzenie systemu skutecznej pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnianie współpracy między instytucjami i organizacjami w zakresie realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych, - udzielanie wsparcia, pomoc wychowawcza i świadczenie pomocy poprzez różnorodne formy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom, - podnoszenie kwalifikacji osób realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, - pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla nauczycieli, wychowawców i innych osób zajmujących się osobami niepełnosprawnymi (porady, konsultacje, warsztaty, szkolenia), - doskonalenie zawodowe nauczycieli pod kątem pracy z dziećmi niepełnosprawnymi oraz poznawanie nowych metod pracy, - bezpośrednie wsparcie osób niepełnosprawnych (porady, konsultacje, terapia logopedyczna, pedagogiczna, pomoc psychologiczna, socjoterapia), - diagnoza i wydawanie opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju i realizacja zajęć, - diagnoza, opiniowanie i orzecznictwo osób niepełnosprawnych, 	<p>Urząd Miasta Wrocław Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Powiatowy Urząd Pracy Organizacje pozarządowe</p> <p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna</p> <p>Przedszkole Publiczne nr 22 Przedszkole Publiczne nr 8 Przedszkole Publiczne nr 25</p> <p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna</p>

	<p>- świadczenie usług informacyjnych (w różnych formach) przez MOPR - Punkt Informacji dla Osób Niepełnosprawnych (PION) w zakresie upowszechniania informacji służących wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w społeczeństwie (w szczególności dot. praw osób niepełnosprawnych o możliwościach wsparcia finansowego i rzeczowego wynikającego z ustawy z 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych; systemowych rozwiązaniach dotyczących: edukacji osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej i zabezpieczenia społecznego, rehabilitacji leczniczej i leczenia, wsparcia rodzin niepełnosprawnych; instytucjach wsparcia najbliższej miejsca zamieszkania osoby niepełnosprawnej; organizacjach zrzeszających i działających na rzecz osób niepełnosprawnych i oferowanych przez nie formach pomocy; ustawowym wspieraniu pracodawców osób niepełnosprawnych; programach Unii Europejskiej, rządowych, PFRON w których beneficjentami są osoby niepełnosprawne),</p> <p>- zapewnienie osobom niepełnosprawnym bezpłatnych porad prawnych, psychologicznych i innych w zależności od sygnalizowanych potrzeb,</p> <p>- organizowanie cyklicznych spotkań konsultacyjno-informacyjnych z przedstawicielami instytucji publicznych i organizacjami pozarządowymi,</p> <p>- podtrzymywanie i dalszy rozwój współpracy z Centrum Wolontariatu,</p> <p>- wspieranie i rozpowszechnianie działalności placówek i ośrodków wsparcia takich jak: Klub Integracji Społecznej, Sekcja Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Powiatowy Urząd Pracy Organizacje pozarządowe</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Organizacje pozarządowe</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Organizacje pozarządowe</p>
--	---	---

	<p>MOPR, świetlic profilaktyczno - wychowawczych, Środowiskowego Domu Samopomocy, itp.,</p> <ul style="list-style-type: none"> - podjęcie działań w zakresie utworzenia i prowadzenia domu pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz osób niepełnosprawnych fizycznie, - pomoc w zakresie utworzenia całodobowej placówki dla osób chorych psychicznie i osób niepełnosprawnych intelektualnie, - wspieranie działań w zakresie utworzenia ośrodka rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych, 	<p>Urząd Miasta Włocławek Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej</p> <p>Urząd Miasta Włocławek Organizacje pozarządowe Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie</p>
<p>3. Zwiększanie dostępu do usług medycznych i rehabilitacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie działań na rzecz zapobiegania niepełnosprawności w postaci kampanii w zakresie zdrowia publicznego i edukacji zdrowotnej tj. propagowanie zdrowego stylu odżywiania, promocja aktywności fizycznej, propagowanie ograniczania palenia tytoniu oraz spożywania alkoholu i narkotyków, - realizacja Programu „Wsparcie osób ze stwardnieniem rozsianym, w tym z niepełnosprawnościami sprzężonymi na rynku pracy”, - realizacja Programu „Poprawa jakości życia poprzez rehabilitację u osób z chorobą Parkinsona oraz innymi chorobami układu pozapiramidowego”, - realizacja Programu „Kompleksowa rehabilitacja domowa u pacjentów do 65 roku życia po udarach mózgu z afazją, czuciową ruchową, mieszaną”, - realizacja Programu „Rehabilitacja ruchowa dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych z mózgowym porażeniem dziecięcym oraz zespołem Downa”, - realizacja Programu „Logopedia u osób z wrodzonymi oraz 	<p>Urząd Miasta Włocławek Wydział Promocji Zdrowia i Polityki Społecznej</p> <p>Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej we Włocławku</p>

	<p>nabytymi wadami wymowy powstałymi w wyniku porażen dziecięcych, zespołów genetycznych, udarów, urazów czaszkowo-mózgowych”;</p> <ul style="list-style-type: none"> - udzielanie wsparcia finansowego osobom niepełnosprawnym uczestniczącym w turnusach rehabilitacyjnych, - dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i zaopatrzenia ortopedycznego, - likwidacja barier funkcjonalnych utrudniających dostęp do obiektów służby zdrowia, - realizacja usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie</p>
<p>4. Podwyższanie poziomu edukacji osób niepełnosprawnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja w szkołach warsztatów i programów profilaktycznych, mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, uczeniu tolerancji i właściwych postaw prospołecznych, radzeniu sobie ze stresem i sytuacjami trudnymi, - opracowywanie, wdrażanie i realizacja programów zawierających nowoczesne metody i formy pracy oraz uwzględniających indywidualne potrzeby dzieci niepełnosprawnych. - prowadzenie zajęć biblioterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami dysleksyjcznymi, - doposażenie szkół w specjalistyczny sprzęt (w tym komputerowy) i odpowiednie programy edukacyjne, pomoce 	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna</p> <p>Przedszkole Publiczne nr 25</p> <p>Przedszkole Publiczne nr 32</p> <p>Przedszkole Publiczne nr 8</p> <p>Szkoła Podstawowa nr 20</p> <p>Miejska Biblioteka Publiczna</p> <p>Przedszkole Publiczne nr 8</p> <p>Zespół Szkół Integracyjnych Nr 1</p> <p>Przedszkole Publiczne nr 32</p>

	<p>dydaktyczne dla uczniów niepełnosprawnych np. niewidomych, niedowidzących i niedostępujących,</p> <ul style="list-style-type: none"> - doposażenie Sali Doświadczania Świata w sprzęt służący rehabilitacji i terapii indywidualnej dzieci niepełnosprawnych, - zorganizowanie i wyposażenie dodatkowego pomieszczenia do nauczania indywidualnego i rewalidacji, - udzielanie dofinansowań osobom niepełnosprawnym w ramach programów celowych, 	<p>Przedszkole Publiczne nr 32</p> <p>Zespół Szkół Samochodowych</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie</p>
<p>5. Tworzenie warunków do samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dokonanie przeglądu stanu oznakowania poziomego i pionowego, w tym szczególnie przejść dla pieszych w rejonie szkół, kościołów, przychodni lekarskich i innych budynków użyteczności publicznej, - podejmowanie działań na rzecz likwidacji istniejących barier poprzez budowę przejść i wjazdów z obniżonymi krawężnikami oraz budowę pochylni, - dostosowanie przejścia podziemnego pod drogą krajową Nr 1 w rejonie dworca PKP do obiektu bez barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych, - modernizacja i przebudowa dróg z wprowadzeniem rozwiązań sieci drogowej miejskiej polegającej na budowie bezpiecznych ciągów komunikacyjnych z bezpiecznymi przejściami dla pieszych i ciągami ściezek rowerowych, - przebudowa kolejnych odcinków dróg, remonty wiaduktów, przebudowa chodników, budowa nowych sygnalizacji świetlnych w tym wyznaczenie nowych bezpiecznych przejść dla pieszych 	<p>Urząd Miasta Włocławek Wydział Gospodarki Komunalnej</p> <p>Miejski Zarząd Dróg Włocławek</p> <p>Urząd Miasta Włocławek Wydział Gospodarki Komunalnej</p> <p>Miejski Zarząd Dróg Włocławek</p> <p>Urząd Miasta Włocławek Wydział Gospodarki Komunalnej Miejski Zarząd Dróg Włocławek</p>

<p>z sygnalizacją wzbudzaną i dźwiękową</p>	<p>- rozszerzenie monitoringu najbardziej zagrożonych punktów miasta i bieżąca korekta organizacji ruchu drogowego,</p> <p>- zabezpieczenie w zasobach komunalnych mieszkań (na parterze), przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo, w tym głównie poruszających się na wózkach inwalidzkich,</p> <p>- zwiększanie dostępności dla osób niepełnosprawnych środków komunikacji miejskiej poprzez zakup taboru autobusowego niskopodłogowego z funkcją „przykłąku”, wyposażonego w platformy do wjazdu wózków inwalidzkich z zamontowanymi specjalnymi oparciami z pasami uneruchamiającymi wózki inwalidzkie, z nagłośnieniem wewnętrznym i wewnętrznymi tablicami informacyjnymi,</p> <p>- wprowadzanie w rozkładach jazdy na stałe, kursów autobusów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych,</p> <p>- likwidacja barier architektonicznych w mieszkaniach osób niepełnosprawnych, oraz likwidacja barier w komunikowaniu się i technicznych w zakresie zależnym od ich indywidualnych potrzeb,</p> <p>- uzyskanie zrewitalizowanych i „inteligentnie” zarządzanych przestrzeni miejskich, które zakładają kontynuację procesu wprowadzania nowych funkcji i przywracania do życia miejskich przestrzeni publicznych z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych,</p>	<p>Miejski Zarząd Dróg Włocławek</p> <p>Urząd Miasta Włocławek Wydział Gospodarki Mieniem Komunalnym</p> <p>Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Włocławek/ Urząd Miasta Włocławek Wydział Gospodarki Komunalnej</p> <p>Urząd Miasta Włocławek Wydział Gospodarki Komunalnej</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie</p> <p>Urząd Miasta Włocławek Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych, Wydział Kultury, instytucje kultury/Wydział: Urbanistyki i Architektury, Środowiska, Rozwoju Miasta, Geodezji i Kartografii, Gospodarki Mieniem Komunalnym, Gospodarki Komunalnej, MZD, Wojewódzki</p>
---	--	---

<p>6. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyznaczenie nowych miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych, - prowadzenie remontów zatok i ramp przystankowych, przyległych chodników, obniżanie krawężników w rejonach przejść do poziomu jezdni, - przystosowywanie placówek edukacyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych, - budowa windy wewnętrznej w budynku szkoły dla potrzeb osób niepełnosprawnych, - naprawa ciągów komunikacyjnych z dostosowaniem do potrzeb niepełnosprawnych uczniów, 	<p>Konserwator Zabytków, Organizacje pozarządowe</p> <p>Urząd Miasta Włocławek Wydział Gospodarki Komunalnej</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie</p> <p>Urząd Miasta Włocławek Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Zespół Szkół nr 3</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie usług w zakresie poradnictwa, doradztwa edukacyjno - zawodowego, szkoleń i przekwalifikowań zawodowych, - badanie predyspozycji zawodowych, porady edukacyjne i zawodowe dla uczniów niepełnosprawnych, dyżury konsultacyjne doradców zawodowych dla rodziców dzieci niepełnosprawnych, zajęcia warsztatowe z zakresu orientacji zawodowej w klasach integracyjnych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych, opiniowanie dotyczące pierwszeństwa w przyjęciu ucznia z problemami zdrowotnymi do szkoły ponadgimnazjalnej, - przystosowywanie i tworzenie nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, - wspieranie samozatrudnienia poprzez przyznawanie środków 	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Powiatowy Urząd Pracy</p> <p>Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Powiatowy Urząd Pracy</p>

	<p>na rozpoczęcie działalności gospodarczej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - podjęcie działań w zakresie zwiększenia liczby miejsc w istniejących na terenie miasta warsztatach terapii zajęciowej oraz utworzenia zakładu aktywności zawodowej, - wspieranie placówek rehabilitacyjnych tj. warsztatów terapii zajęciowej w formie przekazywania dotacji z budżetu miasta i środków PFRON na pokrycie kosztów ich działalności, - poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych prowadzone przez doradców zawodowych w formie: indywidualnej, jako konsultacje i grupowej, jako warsztaty dotyczące wybranej tematyki rynku pracy, - upowszechnianie wśród pracodawców zatrudnienia osób niepełnosprawnych poprzez materiały informacyjne i strony internetowe poświęcone osobom niepełnosprawnym, - organizacja szkoleń dla osób niepełnosprawnych i realizacja instrumentów Rynku pracy oraz form aktywizacyjnych, w tym organizacja staży, kierowanie na prace społecznie- użyteczne, - promowanie zawiązywania spółdzielni społecznych, które służyć będą ograniczaniu bezrobocia i integracji społecznej, 	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Powiatowy Urząd Pracy Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych Organizacje pozarządowe</p> <p>Urząd Miasta Włocławek Wydział Promocji Zdrowia i Polityki Społecznej</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Powiatowy Urząd Pracy Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie</p>
<p>7. Zwiększanie dostępności osobom niepełnosprawnym do kultury, sportu, turystyki i rekreacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie organizacji imprez i spotkań integracyjnych umożliwiających osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu miasta i propagujących właściwe postawy społeczne, 	<p>Urząd Miasta Włocławek Wydział Promocji Zdrowia i Polityki Społecznej</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Organizacje pozarządowe</p>

<ul style="list-style-type: none"> - rozbudzanie świadomości i promowanie właściwej postawy społecznej poprzez organizowanie: prelekcji, warsztatów, spotkań, prezentacji, wystaw, akcji charytatywnych, festynów, konferencji, konsultacji, - promowanie osiągnięć osób niepełnosprawnych w dziedzinie kultury, sportu, edukacji i innych, 	<p>Przedszkole Publiczne nr 8 Przedszkole Publiczne nr 32 Przedszkole Publiczne nr 36 Przedszkole Publiczne nr 22 Przedszkole Publiczne nr 25 Przedszkole Publiczne nr 35 Szkoła Podstawowa nr 20 Zespół Szkół Integracyjnych nr 1 Zespół Szkół Chemicznych Zespół Szkół Samochodowych Organizacje pozarządowe Urząd Miasta Włocławek Wydział Promocji Zdrowia i Polityki Społecznej</p>
<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie punktu bibliotecznego w DPS przy ul. Dobrzyńskiej, - utworzenie drugiego Dyskusyjnego Klubu Książki przy Filii Książki Mówionej dla osób niepełnosprawnych, - organizowanie zajęć muzycznych, mini koncertów, spotkań i pokazów tańca dla osób niepełnosprawnych, 	<p>Miejska Biblioteka Publiczna</p>
<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie finansowe imprez o charakterze kulturalnym, sportowym, turystycznym i rekreacyjnym organizowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych, - wyposażenie placów zabaw oraz prowadzenie remontów, konserwacji i utrzymania urządzeń zabawowych przystosowanych dla osób niepełnosprawnych, - budowa toalet publicznych dostosowanych dla osób niepełnosprawnych. 	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie</p> <p>Urząd Miasta Włocławek Wydział Gospodarki Komunalnej</p>

4. PODSUMOWANIE

Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych został opracowany w oparciu o założenie, że osoby z niepełnosprawnościami mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji

Program nawiązuje do następujących deklaracji zawartych w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych mówiących o prawie osób niepełnosprawnych do:

- wczesnej diagnostyki,
- nauki w szkołach wspólnie z pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również korzystanie ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej,
- pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej, umożliwiającej rozwój oraz zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
- pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystanie z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga – prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych,
- życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym:
 - ✓ dostępu do urzędów i obiektów użyteczności publicznej,
 - ✓ swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu,
 - ✓ dostępu do informacji;
- pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do zainteresowań i potrzeb.

Osoby niepełnosprawne mają prawo do samostanowienia, aktywnego i godnego życia, w tym do korzystania z praw i wywiązywania się z obowiązków ustanowionych dla wszystkich obywateli

Poszanowanie prawa osób z niepełnosprawnościami do samostanowienia wiąże się z zasadą wyrównywania szans, czyli dostarczania przez państwo, samorząd, instytucje publiczne i niepubliczne usług społecznych w taki sposób, aby były powszechnie dostępne dla wszystkich obywateli, w tym dla osób z niepełnosprawnościami. Dostępność usług, działań, informacji powinna być zagwarantowana w dokumentach miejskich, które dotyczą jakości życia mieszkańców (lokalne programy, strategie). Proces wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami powinien obejmować podejmowanie decyzji, projektowanie rozwiązań, ich wdrażanie i ewaluację. Warto zauważyć, że wiele rozwiązań dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami jest przydatna dla dużo większej części społeczności – rodziców i opiekunów małych dzieci w wózkach, czy osób w podeszłym wieku. Zasada wyrównywania szans wiąże się z zasadą niezależnego życia, odnoszącą się do samostanowienia o swoim życiu i samodzielności w wykonywaniu codziennych czynności. Pomoc i wsparcie powinny być dostosowane do specyficznych potrzeb osób z niepełnosprawnościami, przy czym usługi wspierające należy rozwijać w kierunku umożliwienia tym osobom niezależnego życia

Działania podejmowane na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością muszą mieć charakter interdyscyplinarny oraz międzyresortowy. Program ma na celu poprawę jakości życia, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych oraz stworzenie warunków zaspokajania potrzeb i realizacji własnych scenariuszy życiowych przez tę grupę mieszkańców miasta. Program powinien stanowić także narzędzie wykorzystane w procesie pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej z funduszy europejskich. W związku z tym realizacja Programu Działań powinna opierać się na ścisłej współpracy Wydziałów Urzędu Miasta oraz jednostek organizacyjnych z różnych obszarów funkcjonowania mieszkańców – od zdrowia oraz pomocy i polityki społecznej przez edukację, sport, kulturę po mieszkalnictwo, infrastrukturę

i architekturę. Wymaga to wprowadzenia efektywnych mechanizmów wymiany informacji oraz podejmowania decyzji.

5. OCZEKIWANE REZULTATY I EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- ✓ pozytywne zmiany w społecznej świadomości dotyczące osób niepełnosprawnych i ich prawa do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, wzrost zainteresowania społeczności lokalnej problemami osób niepełnosprawnych,
- ✓ powstanie zintegrowanego środowiska wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, oraz wzrost poziomu usług świadczonych na ich rzecz,
- ✓ poprawa sprawności psychofizycznej osób niepełnosprawnych i ograniczenie skutków niepełnosprawności,
- ✓ podniesienie poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych,
- ✓ poprawa warunków wpływających na wzrost samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych,
- ✓ pobudzenie aspiracji zawodowych, nabycie umiejętności aktywnego poruszania się na rynku pracy oraz powstanie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i poprawa sytuacji materialnej rodzin osób niepełnosprawnych,
- ✓ uczestnictwo oraz udział osób niepełnosprawnych w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i imprezach rekreacyjnych na równych prawach z innymi mieszkańcami miasta.

6. CZAS REALIZACJI

Założone w programie działania mają charakter długofalowy. Okres ich realizacji został przewidziany na lata 2014 – 2020.

7. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Monitoring będzie polegał na gromadzeniu informacji od podmiotów uczestniczących w programie i określaniu skuteczności podejmowanych działań.

Ocena trafności założonych celów oraz efektów ich realizacji będzie dokonywana na podstawie rocznych, gromadzonych w tym celu, materiałów informacyjnych i sprawozdań.

Sprawozdanie roczne z realizacji programu będzie przedstawiane Prezydentowi Miasta w pierwszym kwartale roku następnego.

WYKAZ TABEL I WYKRESÓW

TABELE

Tabela 1	Struktura osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2012	9
Tabela 2	Powody współistniejące przyznania pomocy osobom niepełnosprawnym w latach 2010-2012	12
Tabela 3	Wydatkowanie środków PFRON w latach 2010-2012	16
Tabela 4	Struktura wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w latach 2010-2012	21
Tabela 5	Struktura wydanych orzeczeń dla osób poniżej 16 rż w latach 2010-2012	21
Tabela 6	Liczba uczniów niepełnosprawnych w latach 2010-2012	24
Tabela 7	Niepełnosprawne osoby bezrobotne i poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu w Gminie Miasto Włocławek	30

WYKRESY

Wykres 1	Zestawienie liczbowe osób korzystających z pomocy społecznej	7
Wykres 2	Powody przyznania pomocy w latach 2010-2012	8
Wykres 3	Wykształcenie osób korzystających z pomocy społecznej	10
Wykres 4	Źródło utrzymania osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej	10
Wykres 5	Stopień niepełnosprawności osób korzystających z pomocy społecznej	11
Wykres 6	Typ rodziny korzystającej z pomocy społecznej	11
Wykres 7	Orzeczenia wydane przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Włocławku	20
Wykres 8	Orzeczenia wydane przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Włocławku z podziałem na stopnie niepełnosprawności	20
Wykres 9	Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydane przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Włocławku w latach 2010-2012 z podziałem na schorzenia	22
Wykres 10	Orzeczenia wydane przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Włocławku w latach 2010-2012 z podziałem na schorzenia	22
Wykres 11	Liczba uczniów niepełnosprawnych w szkołach	25
Wykres 12	Liczba zarejestrowanych niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu	31
Wykres 13	Struktura niepełnosprawnych bezrobotnych według stopnia niepełnosprawności	31
Wykres 14	Struktura niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu według stopnia niepełnosprawności	32